

Criminologie

**Faculteit der Rechtsgeleerdheid,
Universiteit Leiden**

Quality Assurance Netherlands Universities (QANU)
Catharijnesingel 56
Postbus 8035
3503 RA Utrecht
The Netherlands

Telefoon: 030 230 3100
Fax: 030 230 3129
E-mail: info@qanu.nl
Internet: www.qanu.nl

Projectnummer: Q338

© 2012 QANU

Tekst en cijfermateriaal uit deze uitgave mogen, na toestemming van QANU en voorzien van bronvermelding, door middel van druk, fotokopie, of op welke andere wijze dan ook, worden overgenomen.

INHOUD

Rapport over de bacheloropleiding Criminologie en de masteropleiding Criminologie van de Universiteit Leiden	5
Administratieve gegevens van de opleiding	5
Administratieve gegevens van de instelling.....	5
Kwantitatieve gegevens over de opleidingen	5
Samenstelling van de commissie	6
Werkwijze van de commissie.....	6
Samenvattend oordeel van de commissie.....	9
Behandeling van de standaarden uit het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling.....	14
Bijlagen.....	35
Bijlage 1: Curricula Vitae van de leden van de visitatiecommissie	37
Bijlage 2: Domeinspecifiek referentiekader.....	39
Bijlage 3: Beoogde eindkwalificaties	45
Bijlage 4: Overzicht van de programma's.....	51
Bijlage 5: Kwantitatieve gegevens over de opleidingen	55
Bijlage 6: Bezoekprogramma	61
Bijlage 7: Bestudeerde afstudeerscripties en documenten.....	65
Bijlage 8: Onafhankelijkheidsverklaringen.....	67

Dit rapport is vastgesteld op 15 november 2012.

Rapport over de bacheloropleiding Criminologie en de masteropleiding Criminologie van de Universiteit Leiden

Dit rapport volgt het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO.

Administratieve gegevens van de opleidingen

Bacheloropleiding Criminologie

Naam van de opleiding:	Criminologie
CROHO-nummer:	56469
Niveau van de opleiding:	bachelor
Oriëntatie van de opleiding:	wetenschappelijk (wo)
Aantal studiepunten:	180 EC
Afstudeerrichtingen:	
Locatie(s):	Leiden
Variant(en):	voltijd, deeltijd
Vervaldatum accreditatie:	31-12-2013

Masteropleiding Criminologie

Naam van de opleiding:	Criminologie
CROHO-nummer:	66469
Niveau van de opleiding:	master
Oriëntatie van de opleiding:	wetenschappelijk (wo)
Aantal studiepunten:	60 EC
Afstudeerrichtingen:	Veiligheidsbeleid en Rechtshandhaving, Forensische Criminologie
Locatie(s):	Leiden
Variant(en):	voltijd, deeltijd
Vervaldatum accreditatie:	31-12-2013

Het bezoek van de visitatiecommissie Criminologie aan de Faculteit der Rechtsgeleerdheid van de Universiteit Leiden vond plaats op 23 mei 2012.

Administratieve gegevens van de instelling

Naam van de instelling:	Universiteit Leiden
Status van de instelling:	rechtspersoon hoger onderwijs
Resultaat instellingstoets:	aangevraagd

Kwantitatieve gegevens over de opleidingen

De vereiste kwantitatieve gegevens over de opleidingen zijn opgenomen in Bijlage 5.

Samenstelling van de commissie

De beoordeling van de bachelor- en masteropleiding Criminologie van de Universiteit Leiden valt binnen de clusterbeoordeling Criminologie, waarvoor in 2012 in totaal zeven opleidingen aan vier universiteiten werden beoordeeld. De commissie voor de clusterbeoordeling bestond uit:

- Prof. mr. E. (Evert) Stamhuis (voorzitter), hoogleraar Straf(proces)recht, decaan Faculteit der Rechtsgeleerdheid, Open Universiteit;
- Drs. A.C. (Bert) Berghuis, Raadadviseur op het terrein van rechtspleging en rechtshandhaving, ministerie van Veiligheid & Justitie; voormalig hoofd afdeling onderzoek en advies van College van Procureurs-generaal;
- R.P.J.N. (Reinier) Damen MSc, masterstudent Criminologie, Erasmus Universiteit Rotterdam;
- Prof. dr. I. (Ineke) Haen Marshall, hoogleraar Sociology and Criminal Justice, Northeastern University Boston, USA;
- T. (Teun) van Ruitenburg, bachelorstudent Criminologie, Vrije Universiteit Amsterdam;
- Prof. dr. G. (Geert) Vervaeke, voorzitter Hoge Raad voor de Justitie, België.

T. (Teun) van Ruitenburg nam deel aan de bezoeken aan de Universiteit Utrecht en de Erasmus Universiteit Rotterdam. R.P.J.N. (Reinier) Damen MSc nam deel aan de bezoeken aan de Vrije Universiteit en de Universiteit Leiden.

Coördinator van de clustervisitatie Criminologie was drs. M. (Trees) Graas, medewerker van QANU. Tijdens het bezoek aan de Universiteit Leiden werd de commissie, onder supervisie van gecertificeerd secretaris drs. M. Graas, ondersteund door A.J. (Adrienne) Wieldraaijer-Huijzer MA.

De curricula vitae van de leden van de commissie zijn opgenomen in Bijlage 1.

Werkwijze van de commissie

Voorbereiding

Op 7 maart 2012 hield de commissie haar formele startvergadering. Tijdens de startvergadering werd de commissie geïnstrueerd, werd de taakstelling en werkwijze van de commissie besproken en werd kennis genomen van het Domeinspecifieke Referentiekader Criminologie, dat in augustus 2011 is vastgesteld door de Raad van Decanen Rechtsgeleerdheid. Dit Domeinspecifieke Referentiekader is opgenomen in Bijlage 2.

Bij ontvangst van de zelfstudies van een universiteit werden deze door de projectleider gecontroleerd op kwaliteit en compleetheit van informatie. Nadat de zelfstudies in orde waren bevonden, zijn deze doorgestuurd aan de commissieleden. De commissieleden namen de zelfstudies door en formuleerden vragen die aan de projectleider werden toegestuurd. De projectleider compileerde de vragen per onderwerp en/of gespreks-gremium. Eventuele additionele vragen van de commissieleden werden aan de opleidingen toegestuurd met het verzoek om een reactie.

Bezoek algemeen

Voorafgaand aan ieder bezoek zijn in beperkte mate afspraken gemaakt over de taakverdeling op grond van inhoudelijke expertise. De commissie wenst te benadrukken dat zij in haar geheel verantwoordelijk is voor de oordeelsvorming en het eindrapport. Tijdens de voorbereidende vergadering van ieder bezoek werd de visitatie concreet voorbereid.

Voorafgaand aan ieder bezoek maakte de projectleider een conceptprogramma voor de (dag)indeling van het bezoek. Dit concept werd in samenspraak tussen de voorzitter, de projectleider en de coördinator van de betreffende universiteit aangepast aan de specifieke situatie van de opleiding(en). Tijdens de bezoeken is gesproken met een (representatieve) vertegenwoordiging van het faculteitsbestuur, het opleidingsbestuur, de afgestudeerden, de opleidingscommissie en de examencommissie. Daarnaast werd per opleiding gesproken met student- en docentvertegenwoordigers van de beoordeelde opleidingen. Op verzoek van de commissie heeft de opleiding gesprekspartners geselecteerd binnen de door de commissie aangegeven kaders. De commissie heeft met studenten uit alle studiejaar gesproken en met kerndocenten en begeleiders uit de diverse disciplines binnen de te visiteren opleiding(en). Voorafgaande aan het bezoek heeft de commissie een overzicht ontvangen van de gesprekspartners en ingestemd met de door de opleiding gemaakte selectie.

Tijdens ieder bezoek bestudeerde de commissie het ter inzage gevraagde materiaal en gaf zij gelegenheid tot een spreekuur ten behoeve van studenten en docenten die zich voorafgaand aan het bezoek hadden aangemeld. Van dit spreekuur is in Leiden geen gebruik gemaakt.

De commissie heeft een deel van de laatste dag van ieder bezoek gebruikt voor de voorbereiding van de mondelinge rapportage en een discussie over de beoordeling van de opleidingen. Aan het einde van de bezoeken heeft de voorzitter in een mondelinge rapportage de eerste bevindingen van de commissie gepresenteerd. Daarbij ging het steeds om een aantal algemene waarnemingen en een aantal eerste indrukken per opleiding.

Bijzonderheden van het bezoek aan de Universiteit Leiden

Het bezoek aan de Universiteit Leiden vond plaats op 23 mei 2012 in Leiden. Een overzicht van het programma met alle gesprekspartners is opgenomen als Bijlage 6.

Voor de beoordeling van het gerealiseerde eindniveau van de opleiding heeft de commissie voorafgaand en na afloop van het visitatiebezoek scripties geëvalueerd. De selectie van de eindwerkstukken heeft plaatsgevonden volgens de NVAO-richtlijn met betrekking tot het selecteren van eindwerkstukken.

De commissie heeft in totaal 40 scripties beoordeeld, waarvan 25 voor bachelor- en 15 voor de masteropleiding. Aanvankelijk werden er in overleg met de voorzitter van de commissie door de secretaris 30 scripties (15 bachelorscripties en 15 masterscripties) aselect gekozen uit de lijst van afstudeerwerken van de laatste twee afgeronde studiejaar. Op grond van de scriptieselectie voor de bacheloropleiding kon de commissie niet tot een positief oordeel komen over de kwaliteit van de scripties. Na bestudering van de scripties is daarom de NVAO-richtlijn over het selecteren van eindschrijftjes gevolgd en is de steekproef voor de bachelorscripties uitgebreid met 10 scripties.

Voor het bezoek aan de opleiding heeft de commissie inzage gevraagd in de organisatie, de inhoud, de toetsing en de evaluatie van acht onderwijsblokken. Voor de bacheloropleiding waren dit: *Criminologische vaardigheden*, *Methoden en technieken van criminologisch onderzoek I en II*, *Theoretische criminologie* en het vak *Preventie en straffen*. Voor de masteropleiding waren dit:

Misdaadanalyse, Veiligheidsbeleid en International and Comparative Criminology. Tijdens het bezoek beoordeelde de commissie de kwaliteit van de blokboeken, de studentinformatie, de toetsen, en praktische onderwijsprogramma's van deze blokken in detail. Een overzicht van de bestudeerde afstudeerwerken en documenten is opgenomen in Bijlage 7.

Rapportage

De projectleider heeft op basis van de bevindingen van de commissie per instelling een conceptrapport opgesteld. Het conceptrapport is in eerste instantie aan de (vice-)voorzitter van de commissie voorgelegd, en daarna aan de overige commissieleden die bij het bezoek aanwezig waren. Na vaststelling van het conceptrapport is deze aan de betrokken faculteit voorgelegd ter toetsing van feitelijke onjuistheden. Het commentaar van de opleidingen is met de (vice-)voorzitter en, indien nodig, met de overige commissieleden besproken. De definitieve tekst is aan alle commissieleden toegestuurd voor een laatste ronde commentaar waarna het rapport is vastgesteld.

Beslisregels

In overeenstemming met het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO (versie van november 2011) heeft de commissie de volgende definities voor de beoordeling van de afzonderlijke standaarden en de opleiding als geheel gehanteerd:

Basiskwaliteit

De kwaliteit die in internationaal perspectief redelijkerwijs verwacht mag worden van een bachelor- of masteropleiding binnen het hoger onderwijs.

Onvoldoende

De opleiding voldoet niet aan de gangbare basiskwaliteit en vertoont op meerdere vlakken ernstige tekortkomingen.

Voldoende

De opleiding voldoet aan de gangbare basiskwaliteit en vertoont over de volle breedte een acceptabel niveau.

Goed

De opleiding steekt systematisch en over de volle breedte uit boven de gangbare basiskwaliteit.

Excellent

De opleiding steekt systematisch en over de volle breedte ver uit boven de gangbare basiskwaliteit en geldt als een (inter)nationaal voorbeeld.

Samenvattend oordeel van de commissie

Dit rapport geeft de bevindingen en overwegingen weer van de commissie Criminologie 2012 over de bacheloropleiding Criminologie en de masteropleiding Criminologie aan de Universiteit Leiden. De commissie baseert haar oordeel op informatie uit de zelfstudie, aanvullende informatie naar aanleiding van vooraf geformuleerde vragen van de commissie, informatie uit de gesprekken tijdens het bezoek, de geselecteerde (eind)werkstukken en de documenten die tijdens het bezoek ter inzage beschikbaar waren. De commissie heeft voor beide opleidingen zowel positieve aspecten opgemerkt als verbeterpunten gesignaleerd. Na deze tegen elkaar te hebben afgewogen, is de commissie tot het oordeel gekomen dat de masteropleiding Criminologie beantwoordt aan de eisen voor basiskwaliteit die de voorwaarde zijn voor heraccreditatie. Hoewel de commissie van mening is dat de bacheloropleiding in haar doelstellingen, eindkwalificaties en programma voldoet, beoordeelt zij Standaard 3 als 'onvoldoende'. De bacheloropleiding beantwoordt hierdoor niet aan de eisen voor basiskwaliteit die de voorwaarde zijn voor heraccreditatie. De commissie beveelt een hersteltraject aan op Standaard 3 van het bachelorprogramma.

Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties

De commissie beoordeelt Standaard 1 van de bacheloropleiding Criminologie als **voldoende**. De commissie beoordeelt Standaard 1 van de masteropleiding Criminologie als **voldoende**.

Beide opleidingen maken de aansluiting van de eindkwalificaties op de domeinspecifieke eisen van het vakgebied en de Dublin descriptoren voldoende inzichtelijk. De opleidingen hebben daarnaast een maatschappelijke adviesraad ingesteld. Hiermee laten zij zien dat zij aandacht besteden aan de aansluiting van de doelstellingen van het academische onderwijs op de wensen van de arbeidsmarkt.

De Leidse opleidingen Criminologie richten zich op de integratie van kennis uit de criminologische deelgebieden en de interdisciplinaire bestudering van misdaad, de misdadiger, het slachtoffer en de maatschappelijke reacties op criminaliteit en rechtshandhaving. Daarnaast leggen de opleidingen nadruk op kwalitatief en kwantitatief empirisch onderzoek en de integratie van onderwijs en onderzoek. Het specifieke Leidse profiel is volgens de commissie voldoende zichtbaar in de eindkwalificaties en de opbouw van het criminologische onderwijs. De bacheloropleiding is breed georiënteerd en de afstudeerrichtingen in de master zijn specialistisch en gericht op intellectuele zelfstandigheid en verdieping.

De bacheloropleiding voert in de komende jaren een aantal programmatische wijzigingen door om de criminologische signatuur te versterken. De commissie waardeert deze wijzigingen en ziet dat hiermee een betere integratie van de criminologische deelgebieden tot stand wordt gebracht. Ook worden met ingang van volgend jaar de masterspecialisaties verder geprofileerd in twee afzonderlijke masters. De commissie heeft waardering voor het enthousiasme waarmee de opleidingen streven naar verbeteringen. Zij is echter ook van mening dat de voorgenomen veranderingen risico's opleveren voor de realisatie van de huidige eindtermen die gericht zijn op het aanleren van algemene criminologische vaardigheden. De huidige eindtermen (vooral de eindtermen 1, 3 en 5) zullen dan ook bij de introductie van de nieuwe masters moeten worden aangepast. De masteropleiding onderneemt hiertoe al stappen. In het bijzonder moet de opleiding hierbij aandacht besteden aan de plaats van algemene criminologische vaardigheden in de eindtermen. De commissie beveelt aan om hieraan ook in de nieuwe masters voldoende aandacht te besteden. Als logisch gevolg van de keuzes die de masteropleidingen hierin zullen maken, zouden zij ook hernieuwde aandacht moeten besteden aan de vereiste voorkennis op het gebied van

criminologische methoden en technieken (M&T) voor bachelorstudenten van andere universiteiten.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

De commissie beoordeelt Standaard 2 van de bacheloropleiding Criminologie als **voldoende**.

De commissie beoordeelt Standaard 2 van de masteropleiding Criminologie als **voldoende**.

De commissie heeft vastgesteld dat de criminologische opleidingen kunnen worden omschreven als interactieve en kleinschalige leergemeenschappen die wordt gekenmerkt door informaliteit en toegankelijke en enthousiaste docenten. Studenten en alumni hebben veel waardering voor de vrijheid die de opleidingen hen bieden om hun eigen wegen uit te zetten. Het didactische streven tot het aanbieden van gevarieerd en activerend onderwijs wordt in de opleidingen geoperationaliseerd in hoor- en werkcolleges. De commissie heeft vastgesteld dat de werkvormen in de werkcolleges een gemengd en gevarieerd karakter hebben.

De commissie heeft veel waardering voor het systeem van peer feedback waarmee de opleidingen beogen aan te sluiten op de praktische realiteit van het uitvoeren van criminologisch werk in teams. Zij ziet dit systeem als kenmerkend voor de criminologische opleidingen van de Universiteit Leiden en adviseert hen dit systeem een prominentere plaats te geven in haar eigen doelstellingen en eindkwalificaties. De commissie adviseert echter wel om eerstejaarsstudenten te voorzien van duidelijkere instructies voor het uitvoeren van peer feedback.

De commissie heeft de cursusinhoud en leerdoelen van de vakken in het bachelor- en het masterprogramma bestudeerd en stelt vast dat de curricula een samenhangend geheel vormen, van het juiste academische niveau zijn en gebruik maken van actueel en relevant wetenschappelijk studiemateriaal. De eindkwalificaties van de bachelor- en de masteropleiding komen voldoende tot hun recht in de curricula. De eindkwalificaties zijn per vak in de vakomschrijvingen vertaald in concrete en toetsbare leerdoelen. De commissie concludeert echter wel dat de eerste mastereindterm met betrekking tot criminologische methoden en technieken in sterke mate lijkt te rusten op het onderwijs in de bachelorfase.

De commissie constateert dat het interdisciplinaire karakter van de criminologische wetenschap voldoende zichtbaar is in het bachelorcurriculum. De opleiding besteedt veel aandacht aan de integratie van de verschillende criminologische deelgebieden en de gevolgen van het maken van bepaalde methodologische keuzes. Na de voorziene programmatische wijzigingen wordt er hieraan in de bacheloropleiding nog meer aandacht besteed. De Universiteit Leiden geeft hiermee gestalte aan een 'brede' criminologische bacheloropleiding. De commissie constateert dat er in het bachelorprogramma voldoende aandacht is voor M&T-onderwijs, maar adviseert de opleiding om de verankering van het M&T-onderwijs in het bachelorcurriculum als aandachtspunt te blijven zien. Op basis van de gesprekken met studenten en bestudering van het programma heeft de commissie geconstateerd dat de mogelijkheden voor studeren in het buitenland in het bachelorprogramma beperkt zijn. Zij vraagt daarom aandacht voor het aanbrenge van meer programmatische ruimte in het curriculum voor 'exchange'.

De masteropleiding is gericht op verdieping en kent twee afstudeerrichtingen: *Veiligheidsbeleid en Rechtsbandhaving* en *Forensische Criminologie*. De afstudeerfase van de master heeft een omvang van 20 EC en biedt mogelijkheid tot een stagegecombineerd scriptietraject. De commissie heeft veel waardering dit traject: zowel studenten als alumni zien dit als een zeer waardevolle kennismaking met onderzoek in het criminologische beroepenveld. De commissie vraagt

echter ook aandacht voor de verborgen studievertraging die verbonden kan zijn aan de keuze van een student voor een omvangrijke stage. Zij is van mening dat de opleiding studenten hierover duidelijk moet voorlichten en hen voldoende stages moet blijven bieden die niet leiden tot studievertraging. De commissie heeft voorts geconstateerd dat er voldoende aandacht is voor de koppeling tussen onderwijs en onderzoek. Zij blijft echter zorgen houden over het M&T-onderwijs in de masterfase, door de mate waarin dit lijkt te rusten op de voorkennis uit de bacheloropleiding. Zij beveelt de opleiding met klem aan om de toelatingsprocedure op M&T te verstevigen ofwel om in de twee nieuwe masteropleidingen meer aandacht te besteden aan algemeen M&T-onderwijs. De opleiding kan ook een mix van beide voorgestelde maatregelen treffen.

Op basis van de bestudeerde vakken concludeert de commissie dat de studielast van de cursussen in beide opleidingen goed verdeeld is over de verschillende vakken. Studenten zijn tevreden over de studeerbaarheid van de programma's en de studiebegeleiding. Deeltijdstudenten ervaren de bereikbaarheid van docenten en de mogelijkheden voor maatwerk als positief. De commissie heeft waardering voor het feit dat de opleidingen regelmatig actie ondernemen op basis van studentenevaluaties en rendementen. De commissie adviseert om als onderdeel van deze rendements- en kwaliteitsverhogende activiteiten het traject van scriptiebegeleiding in de bacheloropleiding te verstevigen.

De commissie heeft kunnen vaststellen dat de opleidingen voldoende aandacht besteden aan docentprofessionalisering en dat de omvang en het niveau van de staf voldoet. De opleidingsspecifieke voorzieningen zijn over de breedte in orde, hoewel er meer aandacht zou kunnen worden besteed aan de digitale mogelijkheden voor reflexieve zelfstudie door studenten. Ook studiebegeleiding en opleidingsspecifieke kwaliteitszorg krijgen voldoende aandacht.

Standaard 3: Gerealiseerde eindkwalificaties

De commissie beoordeelt Standaard 3 van de bacheloropleiding Criminologie als **onvoldoende**.

De commissie beoordeelt Standaard 3 van de masteropleiding Criminologie als **voldoende**.

De commissie constateert dat de toetsing in beide opleidingen aansluit op de te bestuderen stof en de eindkwalificaties, dat de toetsvormen voldoende gevarieerd zijn en helder worden beschreven in de vakbeschrijvingen. De beoordelingscriteria in de beoordelingsformulieren zijn adequaat. Hoewel de commissie heeft vastgesteld dat 'meeliftgedrag' tijdens groepsopdrachten effectief wordt bestreden, benadrukt zij dat de schriftelijke neerslag van de beoordeling van groepsopdrachten individueel moet zijn. Met de invoering van individuele bachelorscripties in 2010-2011 heeft de bacheloropleiding volgens de commissie een belangrijke en uiterst noodzakelijke verbetering aangebracht in het toetsingsysteem voor het vaststellen van het gerealiseerde eindniveau van bachelorstudenten.

Het opzetten van een goede kwaliteitszorg rondom toetsing is in volle gang. De commissie stelt vast dat de examencommissies van de opleidingen Criminologie goed functioneren, maar nog bezig zijn om inhoud te geven aan hun nieuwe wettelijke verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van toetsing en beoordeling. Zij beveelt de examencommissies aan om voor zichzelf een realistische planning te maken voor de stapsgewijze implementatie van haar nieuwe verzwaarde taak.

Ter beoordeling van het gerealiseerde eindniveau van bachelor- en masterstudenten heeft de commissie diverse scripties bestudeerd. Op basis hiervan concludeert de commissie dat het

gerealiseerde eindniveau van de masteropleiding Criminologie voldoet. Over het gerealiseerde eindniveau van de bachelorstudenten is zij echter kritischer. Een te groot gedeelte van de bachelorstudenten lijkt, zowel in de groepsscripties als in de individuele scripties, onvoldoende in staat tot het zelfstandig uitvoeren van eenvoudig criminologisch onderzoek en het schrijven van een consistent onderzoeksverslag.

Naar aanleiding van haar conceptrapport heeft de commissie aanvullende informatie ontvangen over het vernieuwde begeleidingstraject van de bachelorscriptie per 1 september 2010. Studenten hebben wekelijks een inhoudelijke bespreking met de begeleider waarin het empirisch onderzoek, de methode, de theoretische inbedding en het schrijfproces aan de orde komen. Studenten ontvangen feedback op individueel geschreven stukken en schrijven een individuele eindschiptie. De commissie stelt vast dat de opzet van het begeleidingstraject adequaat is. Zij adviseert de opleiding hiernaast in het systeem van peerfeedback vanaf het tweede jaar meer aandacht voor theorie en methode in te bouwen.

De commissie verwacht dat met het verbeterde individuele begeleidingstraject, met individuele feedback op methoden en theorie, de kwaliteit van de bachelorscripties zal verbeteren. De reeds ingezette lijn van individuele bachelorscripties en de intensivering van het begeleidingstraject, de mogelijkheden om de aandacht voor de toepassing van theorie en methode te versterken vanaf het tweede studiejaar, de positieve bevindingen met betrekking op de toetsing en beoordeling in de rest van het curriculum en het feit dat de opleiding beschikt over een gemotiveerd en interactief ingesteld docententeam, geven de commissie aanleiding om een hersteltraject te adviseren. De commissie concludeert dat de onvoldoende waarborgen voor het gerealiseerde eindniveau van alle afgestudeerden binnen een termijn van twaalf maanden kunnen worden weggenomen.

De commissie beoordeelt de standaarden uit het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling als volgt:

Bacheloropleiding Criminologie:

Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties	voldoende
Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	voldoende
Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	onvoldoende
Algemeen eindoordeel	onvoldoende

Masteropleiding Criminologie:

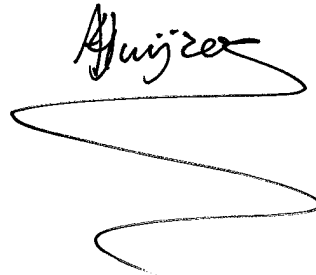
Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties	voldoende
Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	voldoende
Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	voldoende
Algemeen eindoordeel	voldoende

De voorzitter en de secretaris van de commissie verklaren hierbij dat alle leden van de commissie kennis hebben genomen van dit rapport en instemmen met de hierin vastgestelde oordelen. Zij verklaren ook dat de beoordeling in onafhankelijkheid heeft plaatsgevonden.

Datum: 15 november 2012

Prof. mr. E. Stamhuis

A.J. Wieldraaijer-Huijzer MA

Behandeling van de standaarden uit het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling

Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties

De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen.

Toelichting:

De beoogde eindkwalificaties passen wat betreft niveau en oriëntatie (bachelor of master; hbo of wo) binnen het Nederlandse kwalificatieraamwerk. Ze sluiten bovendien aan bij de actuele eisen die in internationaal perspectief vanuit het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan de inhoud van de opleiding.

Bevindingen

De Leidse opleidingen Criminologie benaderen de criminologie als een domeinwetenschap. Zij leggen de nadruk op de integratie van kennis uit de criminologische deelgebieden en de interdisciplinaire bestudering van misdaad, de misdadiger, het slachtoffer en de maatschappelijke reacties op criminaliteit en rechtshandhaving. Daarnaast leggen de opleidingen accent op kwalitatief en kwantitatief empirisch onderzoek en de integratie van onderwijs en onderzoek.

Deze uitgangspunten zijn vertaald in een breed ingevulde bacheloropleiding met een sterke juridische component, waarin de nadruk ligt op het ontwikkelen van kennis van verschillende criminologische deelgebieden en het kunnen verbinden hiervan. De bacheloropleiding kenmerkt zich volgens de opleidingen door een sociaalwetenschappelijke benadering van de criminaliteitsproblematiek, vanuit theoretisch, methodologisch en empirisch perspectief. Daarnaast is er in de bachelorfase veel aandacht voor vaardighedenonderwijs. In de masterfase is er ruimte voor verdieping en profilering in de afstudeerrichtingen *Forensische Criminologie* of *Veiligheidsbeleid en Rechtshandhaving* en ligt er meer nadruk op academische zelfstandigheid.

In de kritische reflectie wordt de aansluiting van de eindkwalificaties van de Leidse criminologieopleidingen op het Domeinspecifiek Referentiekader bachelor- en masteropleidingen Criminologie 2011 beschreven. De eindkwalificaties zijn in de kritische reflectie voorts expliciet gekoppeld aan de Dublin descriptoren. Een overzicht van de eindkwalificaties van de bacheloropleiding en de masteropleiding Criminologie en hun aansluiting op de Dublin descriptoren is opgenomen in Bijlage 3.

De primaire doelstelling van de bacheloropleiding Criminologie is om studenten uit te rusten met de noodzakelijke kennis, inzicht en vaardigheden om toegang te krijgen tot de masteropleiding. Daarnaast moet de bachelorstudent in staat zijn eenvoudig wetenschappelijk en praktijkgericht criminologisch onderzoek te verrichten en werkzaam kunnen zijn in ondersteunende functies binnen de publieke en private sector. De eindkwalificaties zijn gericht op de verwerving van een academische houding (1-3) en academische vaardigheden (5-8). Voorts gaan de eindtermen in op de ontwikkeling van juridische en sociaalwetenschappelijke kennis van de beschrijvende en verklarende criminologie, interventiestrategieën, methoden en technieken en de relevante juridische toepassingsgebieden (4).

De masteropleiding Criminologie legt meer nadruk op internationale oriëntatie, intellectuele zelfstandigheid, verdieping en specialisatie. Zij beoogt het vergroten van de kennis en het inzicht van het wetenschappelijk domein en in het bijzonder van de afstudeerrichtingen

Forensische Criminologie en *Veiligheidsbeleid en Rechtsbandhaving* (1-2). De eindkwalificaties zijn erop gericht studenten in staat te stellen kennis uit verschillende deelgebieden te integreren, in het bijzonder op het gebied van criminaliteit urbane setting (3), en inzicht te geven in internationale vormen van criminaliteit en criminaliteitsbestrijding (5). Daarnaast is er in de eindkwalificaties aandacht voor de verdieping van academische vorming (6-9).

De opleiding doet onderzoek naar de ervaringen van het beroepenveld met Leidse criminologiestudenten. Zij neemt enquêtes af bij stageaanbieders, waarin zowel de vaardigheden van studenten, als de eindkwalificaties en doelstellingen van de opleiding aan de orde komen. Volgens de opleiding prijzen stageverleners in deze enquêtes vooral de juridische kwaliteiten en academische houding van de masterstudenten. De opleiding heeft in 2012 een maatschappelijke adviesraad ingesteld en een deel van de staf is werkzaam in de praktijk. Voorts heeft de commissie tijdens het visitatiebezoek inzage gekregen in een onlangs uitgevoerde alumnirapportage met een overzicht van de werkvelden van afgestudeerde criminologen. De meerderheid van de alumni beoordeelt de aansluiting op de arbeidsmarkt als voldoende tot goed. Ook tijdens het panelgesprek met de alumni heeft de commissie vastgesteld dat de meerderheid van de alumni zich goed voorbereid voelen op de arbeidsmarkt

De bacheloropleiding voert in de komende jaren een aantal programmatische wijzigingen door om de criminologische signatuur verder te versterken. In navolging van de introductie van het eerstejaarsvak *Daders en slachtoffers*, zullen hiertoe onder andere de vakken *Omgevingsfilosofie* en *Victimologie* worden geïntroduceerd (zie paragraaf 2.2). De masteropleiding heeft plannen om de profilering in de specialisaties in het nieuwe collegejaar te verstevigen in twee afzonderlijke masteropleidingen. Daarnaast ontstaat er een nieuwe Engelstalige afstudeerrichting binnen de masteropleiding *Veiligheidsbeleid en Rechtsbandhaving: Criminal Justice*. Dit programma wordt verbonden aan het facultaire onderzoeksprogramma ‘Criminal Justice: Legitimacy, Accountability and Effectivity’ en is een versterking van de samenwerking tussen de vakgroepen Strafrecht en Criminologie. De commissie heeft in de kritische reflectie en tijdens het visitatiebezoek kennis kunnen nemen van de plannen die ten grondslag liggen aan deze veranderingen en hierover kunnen spreken met de verschillende panels.

De commissie is van mening dat de plannen tot verdere versterking van de signatuur van de afstudeerrichtingen in de masteropleiding risico’s opleveren voor de realisatie van de huidige eindtermen in de masteropleiding die gericht zijn op het aanleren van algemene criminologische vaardigheden. De voorwaarden voor het behalen van de eerste eindkwalificatie van de master, ‘het verwerven van grondige kennis en inzicht in het wetenschappelijk domein van de criminologie’ (eindterm 1), moeten ook in het huidige mastercurriculum al grotendeels worden geschapen in de bachelor. Daarnaast vermindert met het verdwijnen van het vak *Stadscriminologie* wellicht de aandacht voor criminaliteit in de urbane setting. De commissie constateert daarom dat de eindtermen bij de introductie van de nieuwe masters zullen moeten worden aangepast. Zij heeft tijdens het visitatiebezoek vernomen dat de opleiding op dit punt al stappen onderneemt. In het bijzonder zal de opleiding aandacht moeten besteden aan de plaats van algemene criminologische vaardigheden in de eindtermen in de masteropleiding. Als logisch gevolg van de keuzes die de opleiding hierin maakt, zou zij ook hernieuwde aandacht moeten besteden aan de vereiste voorkennis en de instroomeisen voor bachelorstudenten uit andere opleidingen die willen instromen in een van de nieuwe masteropleidingen.

Overwegingen

De commissie constateert dat de opleidingen de aansluiting van de eindkwalificaties op de domeinspecifieke eisen van het vakgebied en de Dublin descriptorën voldoende inzichtelijk heeft gemaakt. De commissie is bovendien van mening dat de opleidingen zich voldoende bewust zijn van de keuzes die zij maken in het criminologische wetenschappelijke discours en het eclectische criminologische landschap in wetenschappelijk Nederland.

De Leidse Criminologie-opleidingen worden gekenmerkt door een brede bacheloropleiding en een specialistische masteropleiding. Daarnaast leggen zij veel nadruk op groeiende academische zelfstandigheid, actief leren en samenwerken in de uitvoering van criminologisch onderzoek. De commissie heeft vastgesteld dat het specifieke Leidse profiel duidelijk is vertaald in de eindkwalificaties. Na de panelgesprekken concludeert de commissie dat bachelor- en masterstudenten zich in dit Leidse profiel herkennen. De commissie spreekt daarnaast haar waardering uit voor de verschillende manieren waarop de opleidingen het beroepenveld betrekken bij de inhoudelijke kwaliteitszorg.

De opleidingen kiezen ervoor om de Leidse signatuur van een brede bacheloropleiding en specialistische afstudeerrichtingen in de masteropleiding volgend jaar verder te verdiepen in twee afzonderlijke masteropleidingen. De commissie spreekt haar waardering uit voor het enthousiasme waarmee de staf en de studenten streven naar verbetering. Zij beveelt de opleiding echter aan om met de voorziene wijzigingen ook de eindkwalificaties en de instroomeisen voor de nieuwe masteropleiding aan te passen. De commissie adviseert daarnaast om in de nieuwe masteropleidingen ook aandacht te besteden aan algemene criminologische methoden en technieken.

Conclusie

Bacheloropleiding Criminologie: de commissie beoordeelt Standaard 1 als **voldoende**.

Masteropleiding Criminologie: de commissie beoordeelt Standaard 1 als **voldoende**.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren.

Toelichting:

De inhoud en vormgeving van het programma stelt de toegelaten studenten in staat de beoogde eindkwalificaties te bereiken. De kwaliteit van het personeel en van de opleidingsspecifieke voorzieningen is daarbij essentieel. Programma, personeel en voorzieningen vormen een voor studenten samenhangende onderwijsleeromgeving.

Bevindingen

In deze standaard komen de volgende onderwerpen aan bod: didactische uitgangspunten (2.1), opbouw en samenhang van de programma's (2.2), aandacht voor wetenschappelijke vorming (2.3), onderwijsgevend personeel (2.4), studielast, studiebegeleiding en studeerbaarheid (2.5) en opleidingsspecifieke voorzieningen en kwaliteitszorg (2.6).

2.1 Didactische uitgangspunten

In lijn met de facultaire onderwijsmissie zijn de opleidingen Criminologie gericht op het verwerven van kennis, inzicht en vaardigheden en de daarbij horende academische attitude en intellectuele zelfstandigheid. Zoals de opleidingen in de kritische zelfreflectie aangeven, beogen zij studenten uit te dagen om 'zelfstandig te reflecteren op onderzoeksresultaten op het terrein van de criminologie, zowel wat betreft de criminaliteit als wat betreft de aanpak

daarvan.’ Dit doen zij door het aanbieden van gevarieerd en activerend onderwijs, waarbij studenten de opgedane kennis moeten toepassen.

De commissie heeft vastgesteld dat er sprake is van een interactieve en kleinschalige leergemeenschap die wordt gekenmerkt door informaliteit en toegankelijke en enthousiaste docenten. Studenten en alumni hebben veel waardering voor het maatwerk en de vrijheid die de opleiding hen biedt om hun eigen wegen te kunnen uitzetten.

Het onderwijs in de bachelor- en masteropleiding Criminologie bestaat uit een combinatie van hoor- en werkcolleges. Tijdens hoorcolleges wordt de basiskennis overgedragen waarmee studenten in werkgroepen oefenen. De werkvormen in de werkgroepen hebben een gemengd en gevarieerd karakter. Studenten maken bijvoorbeeld groepsopdrachten, geven presentaties, becommentariëren wetenschappelijk werk of voeren discussies. Daarnaast beogen beide opleidingen studenten te betrekken bij onderzoek en hen hiervoor te enthousiasmeren. Zij maken in het onderwijs een verbinding met het onderzoek van docenten. Studenten voeren vanaf de start van hun bachelorstudie al zelfstandig kleine onderzoeken uit.

De commissie is enthousiast over het systeem van peer feedback en groepswork waarmee de bacheloropleiding beoogt aan te sluiten op de praktische realiteit van het uitvoeren van criminologisch werk in teams. Het vormt bovendien een goede voorbereiding op het acteren in een divers samengestelde academische gemeenschap, zo kenmerkend voor de criminologie, waarbij de student eraan gewend raakt de resultaten aan het academisch debat te onderwerpen. Zij ziet dit systeem als een kenmerkend aspect van de criminologische opleiding van de Universiteit Leiden. De commissie stelt vast dat meeliftgedrag bij groepswork wordt voorkomen door sociale controle en de verplichting om een logboek bij te houden. Het systeem van peer feedback wordt al geïntroduceerd in het eerstejaarsvak *Criminologische vaardigheden*. Tijdens het visitatiebezoek heeft de commissie vastgesteld dat dit systeem ook door studenten wordt gewaardeerd. Eerstejaarsstudenten gaven echter wel aan dat zij het moeilijk vinden het werk van medestudenten te beoordelen. Zij vragen zich af of zij in het eerste jaar wel voldoende uitgerust zijn met basiskennis om een goed onderbouwde criminologische beoordeling van elkaars werk te geven en of het daarom nuttig is dat zij al in dit stadium met het systeem beginnen. De commissie adviseert om eerstejaarsstudenten te voorzien van duidelijke instructies. Tevens verdient het aanbeveling om voor de studenten in elk studiejaar te expliciteren wat de betekenis van peer feedback is voor de eindkwalificaties. Daarbij kan de opleiding zelf nog extra versterking nastreven door zich (verder) te oriënteren op de theorie van het samenwerkend leren.

2.2 Opbouw en samenhang van het programma

Zoals in het algemene deel is beschreven, heeft de commissie tijdens het bezoek inzage gehad in het onderwijs- en toetsingsmateriaal van vijf bachelor- en drie mastervakken. Zij heeft geconcludeerd dat de opleidingen gebruik maken van actueel en relevant wetenschappelijk studiemateriaal. De commissie heeft de cursusinhoud en leerdoelen van de programma's bestudeerd en met de studenten en docenten gesproken over het niveau en de samenhang van de vakken. Zij stelt vast dat de vakken in de bacheloropleiding en de masteropleiding goed op elkaar aansluiten en geen onwenselijke overlap vertonen. Daarnaast zijn de cursussen van voldoende niveau. Het gemiddeld aantal contacturen in de bacheloropleiding is 277; in de masteropleiding is dit 436, waarvan 280 stage-uren. De commissie constateert dat het aantal contacturen in beide opleidingen voldoet.

Voorts heeft de commissie tijdens het locatiebezoek onderzocht of de eindkwalificaties van de bacheloropleiding en de masteropleiding tot hun recht komen in de huidige curricula. In

de kritische reflectie geven de opleidingen een schematisch beeld van de terugkoppeling van de eindtermen in het curriculum. Dit schema is opgenomen in Bijlage 3. Tijdens het visitatiebezoek is echter gebleken dat het schema geen volledig overzicht is, maar slechts de belangrijkste momenten weergeeft waarop de eindtermen aan de orde komen. De eindkwalificaties zijn per vak in de vakomschrijvingen vertaald in concrete en toetsbare leerdoelen. De commissie heeft vastgesteld dat de meeste eindtermen op verschillende momenten terugkomen in het programma. Wel zet zij haar vraagtekens bij de terugkoppeling van de eerste eindterm met betrekking tot algemene methoden en technieken in het mastercurriculum. De commissie concludeert dat de ontwikkeling van algemene criminologische vaardigheden in sterke mate lijkt te rusten op het onderwijs in de bachelorfase.

Tijdens het gesprek brachten bachelorstudenten naar voren dat de mogelijkheden in het curriculum om in het buitenland te studeren beperkt zijn. Hoewel studenten de mogelijkheden voor maatwerk waarderen, lopen zij nu vaak studievertraging op als zij een deel van hun studie in het buitenland willen volgen. De commissie vraagt aandacht voor het aanbrengen van meer programmatische ruimte in het curriculum voor internationale uitwisseling. Zij is van mening dat internationale uitwisseling bijdraagt aan de academische vorming van studenten en dat de bacheloropleiding hen hiervoor voldoende gelegenheid zou moeten bieden.

Excellente derdejaarsstudenten kunnen solliciteren voor de universitaire Honoursclass. Hierin staan interdisciplinariteit, onderzoekgerichtheid en internationale oriëntatie centraal. Een geselecteerde groep van 15 masterstudenten kan deelnemen aan een facultair talentprogramma van 30 EC. Studenten worden daarnaast regelmatig betrokken bij het onderzoek van docenten. Tijdens het locatiebezoek viel het de commissie op dat docenten en studenten een laagdrempelige leergemeenschap ervaren waarin veel ruimte is voor maatwerk en de ontwikkeling van persoonlijke leerambities. De commissie onderschrijft echter de constatering in de kritische zelfreflectie dat er op dit moment weinig mogelijkheden zijn voor studenten met promotieambities. De opleiding hoopt dat deze niche op termijn kan worden ingevuld met een interuniversitaire tweejarige Nederlandse researchmaster. De commissie beveelt aan om bij het uitwerken van deze plannen ook samenwerking met buitenlandse partners in overweging te nemen. De commissie heeft ten slotte veel waardering voor de aandacht die de Leidse masteropleiding besteedt aan het motiveren en interesseren van studenten voor het voortzetten van de studieloopbaan met een promotietraject.

Bacheloropleiding

De opbouw van het eerstejaarsprogramma is gericht op de kennismaking met criminologische en juridische vakken en vaardigheidstrainingen. Met het vak *Inleiding criminologie* wordt de basis gelegd voor de vorming in de criminologische wetenschap. De vakken *Encyclopedie van de rechtswetenschap*, *Inleiding straf- en strafprocesrecht*, *Inleiding sociologie* en *Inleiding rechtspsychologie* laten de student kennismaken met de verschillende wetenschappelijke disciplines waarvan de Criminologie gebruik maakt. Sinds de invoering van vaste eerstejaarsgroepen in 2007 zitten de studenten criminologie ook bij de juridische vakken apart, zodat docenten speciale aandacht kunnen besteden aan de integratie van de verschillende disciplines en de verwerving van juridische kennis en vaardigheden kunnen toespitsen op criminologiestudenten. Hiermee heeft de opleiding werk gemaakt van de aanbeveling van de vorige visitatiecommissie om het rechtenpakket in het eerste jaar toe te spitsen op de specifieke behoeften van de criminologiestudent. In het panelgesprek gaven de studenten aan veel waarde te hechten aan de aparte werkgroepen die door de opleiding zijn ingesteld.

Het tweede en derde studiejaar onderscheiden zich van het eerste jaar door de toenemende nadruk die wordt gelegd op criminologische vakken en een toenemende moeilijkheidsgraad. In het derde jaar is er een vrije keuzeruimte van 15 EC waarmee studenten eigen accenten kunnen leggen in hun studie. Volgens de kritische zelfevaluatie is er in deze jaren tevens ruimte voor kennismaking met de beroepspraktijk in de vorm van excursies, gastcolleges en tijdens het *Practicum verklarende criminologie*. De bachelorfase wordt afgesloten met het vak *Onderzoeksvaardigheden*. Tijdens dit vak doen studenten groepsgewijs onderzoek en moeten ze verschillende verplichte tussentijdse opdrachten inleveren. Sinds het studiejaar 2010-2011 schrijven studenten een individuele eindschrift.

In 2011 heeft de staf van de bacheloropleiding geïnventariseerd welke leerlijnen belangrijk zijn in het curriculum. In het onderwijsprogramma van de bacheloropleiding staan drie leerlijnen centraal, namelijk: *Methoden en technieken/Criminologische vaardigheden*, *Recht, beleid en organisatie* en *Ontwikkeling van criminaliteit en crimineel gedrag*. Deze leerlijnen vormen volgens de commissie een goed verdedigbare concretisering van de gekozen doelstellingen en eindtermen. In de kritische reflectie benoemt de opleiding de ontwikkeling en uitwerking van deze leerlijnen in het curriculum als een doorlopend proces. Zo werd in 2011 het eerstejaarsvak *Daders en slachtoffers* geïntroduceerd ter vervanging van het vak *Burgerlijk recht*. In dit vak is er speciale aandacht voor de individuele dader en het onderwerp slachtofferschap en wordt de leerlijn *Ontwikkeling van criminaliteit en crimineel gedrag* versterkt. De commissie heeft vastgesteld dat de leerlijn *Methoden en technieken* terugkomt in specifieke vakken als *Methoden en technieken I en II* en *Criminologische vaardigheden*. In de kritische reflectie beschrijft de opleiding dat alle leerlijnen daarnaast terugkomen in de inhoudelijke vakken in het curriculum. Tijdens het bezoek constateerde de commissie echter dat de aanwezigheid van de leerlijnen *Recht, beleid en organisatie* en *Ontwikkeling van criminaliteit en crimineel gedrag* in de inhoudelijke vakken onvoldoende geëxpliciteerd zijn in de vakbeschrijvingen en niet als zodanig herkenbaar zijn voor de studenten.

De invoering van het nieuwe eerstejaarsvak *Daders en slachtoffers* is ook in lijn met de wens van het opleidingsmanagement om de criminologische signatuur van de Leidse bacheloropleiding te versterken. Met dit vak beoogt de opleiding in een vroeg stadium van de studie aandacht te besteden aan de integratie van verschillende wetenschappelijke disciplines vanuit een criminologische invalshoek. De studenten waren tijdens het locatiebezoek positief over dit nieuwe vak. Voorts is het vak *Practicum beschrijvende criminologie* omgevormd tot, en vervangen door, het vak *Criminologische vaardigheden*, waarin studenten academische vaardigheden wordt aangeleerd met behulp van criminologische voorbeelden. In de komende jaren brengt de opleiding vanuit deze haar ambitie tot het versterken van de criminologische signatuur van het vakkenpakket nog meer wijzigingen aan in de bacheloropleiding. In 2012-2013 zal het tweedejaarsvak *Rechtsfilosofie* (10 EC) verdwijnen en worden vervangen voor de twee vakken *Wetenschapsfilosofie* en *Omgevingscriminologie* (beide 5 EC). In 2013-2014 zal voorts ook het derdejaarsvak *Aard, omvang en schade van criminaliteit* (5 EC) verdwijnen en worden vervangen door het vak *Victimologie*. De commissie waardeert deze veranderingen, omdat studenten op dit moment ervaren dat disciplines niet voldoende op elkaar worden betrokken en in het onderwijs nog teveel naast elkaar staan. De introductie van bovengenoemde vakken biedt de mogelijkheid om de verschillende wetenschappelijke disciplines meer met elkaar te verbinden, zoals ook is gebeurd in het vak *Daders en slachtoffers*.

Masteropleiding

De masteropleiding is gericht op verdieping en de zelfstandige toepassing van methoden en technieken uit de bachelor. De masteropleiding kent twee afstudeerrichtingen: *Veiligheidsbeleid en Rechtshandhaving* en *Forensische Criminologie*. In beide trajecten volgen studenten in totaal 40

EC aan verplichte vakken en schrijven zij een scriptie van 20 EC. Studenten die hebben gekozen voor het traject *Veiligheidsbeleid en Rechts-handhaving* volgen de vakken *Integrale rechts-handhaving* (10 EC), *Penitentiair recht* (5 EC) en *Veiligheidsbeleid* (5 EC). In het traject *Forensische Criminologie* volgen de studenten vier vakken van ieder 5 EC: *Criminalistiek*, *Forensische Accountancy*, *Misdaadanalyse* en *Forensische psychiatrie*.

Op dit moment volgen studenten uit beide afstudeerrichtingen de vakken *Stadcriminologie* en *International and Comparative Criminology – Privatisimum*. Bij de opsplitsing van deze richtingen in twee masters verdwijnen deze vakken. De commissie constateert dat deze keuze ertoe leidt dat het onderwijs in de masters in algemene criminologische methoden en technieken en in criminaliteit in de urbane setting verder naar de achtergrond zal verdwijnen.

De afstudeerfase in de master heeft een omvang van 20 EC. De Leidse masteropleiding biedt bij de invulling daarvan de mogelijkheid tot een stagegecombineerd scriptietraject. In de kritische reflectie geeft de opleiding aan dat zij goede contacten onderhoudt met het werkveld (zie Standaard 1) en daardoor weinig moeite heeft met het vinden van interessante stageplaatsen. Alhoewel een stage niet verplicht is, maken de meeste studenten hier wel gebruik van. Tijdens het bezoek heeft de commissie vastgesteld dat studenten zeer enthousiast zijn over de mogelijkheid om met het stagegecombineerde scriptietraject een koppeling te kunnen maken tussen kennis en praktijk. De commissie deelt dit enthousiasme, maar vraagt daarnaast aandacht voor de verborgen studievertraging die verbonden kan zijn aan de keuze van een student voor een omvangrijke stage. De commissie beveelt de opleiding aan studenten hierover duidelijke voorlichting te geven en voldoende kansen te blijven bieden voor een stagegecombineerd scriptietraject dat niet leidt tot studievertraging.

In de nieuwe Engelstalige afstudeerrichting *Criminal Justice* worden er 10 EC ingeruimd voor de scriptie, omdat de opleiding verwacht dat het vinden van stageplekken voor internationale studenten lastiger zal zijn. Naar aanleiding van de op handen zijnde invoering van de track *Criminal Justice* vraagt de commissie aandacht voor het niveau van de Engelse taalbeheersing van Nederlandse studenten die hierin willen instromen. De commissie adviseert om met het oog hierop meer Engelstalig onderwijs in de bacheloropleiding op te nemen.

2.3 Wetenschappelijke vorming

In de kritische reflectie en tijdens het visitatiebezoek is er aandacht besteed aan de verschillende manieren waarop de opleiding het onderwijs in wetenschappelijke vaardigheden heeft opgenomen in het curriculum. Leiden gaat uit van een thematisch en methodologisch brede criminologische bacheloropleiding. De kwantitatieve en de kwalitatieve benadering zijn dan ook beide vertegenwoordigd in het onderzoek en het onderwijs.

De keuze voor een brede criminologische opleiding heeft als consequentie dat studenten moeten leren omgaan met de interdisciplinaire aard van de criminologie. Het bachelorprogramma is daarom opgebouwd uit vakken die studenten kennis laten maken met de verschillende criminologische deelgebieden, maar ook uit vakken die aandacht besteden aan de integratie van deze kennis vanuit criminologisch perspectief en de gevolgen van methodologische keuzes voor onderzoeksresultaten. In het eerste studiejaar is er aandacht voor het verbinden van de verschillende wetenschappelijke werelden van de sociologie, psychologie en de juridische wetenschappen in het nieuwe vak *Daders en slachtoffers*. Deze ambitie kan met de bovengenoemde voorgenomen introductie van de vakken *Wetenschapsfilosofie*, *Omgevingscriminologie* en *Victimologie* in de komende jaren verder worden uitgebreid.

Daarnaast moeten studenten leren wat de wetenschappelijke gevolgen zijn van het nemen van bepaalde methodologische keuzes. De kritische reflectie licht toe dat de bacheloropleiding de ambitie heeft om haar studenten al in een vroeg stadium van hun studie te confronteren met de ontwikkelingen in wetenschappelijk onderzoek en de selectie en toepassing van geschikte methoden om criminologische vraagstukken te analyseren. In het tweedejaarsvak *Theoretische criminologie* worden theorieën bijvoorbeeld gekoppeld aan praktijk en context en denken studenten na over de consequenties van het gebruik van een bepaalde theorie voor de mogelijke aanpak van een probleem.

De opleiding benoemt het onderwijs in methoden en technieken in de kritische reflectie als een belangrijke leerlijn die terugkomt in specifiek vakonderwijs en in inhoudelijke vakken. Tijdens het bezoek heeft de commissie vastgesteld dat het M&T-onderwijs in de bacheloropleiding inderdaad verankerd is in vakonderwijs (*Methoden en technieken I en II*). Bestudering van de opdrachten van studenten uit de inhoudelijke vakken die tijdens het locatiebezoek ter inzage zijn gelegd, bevestigt dat methoden en technieken in de bacheloropleiding tevens aan de orde komen buiten dit specifieke vakonderwijs. De commissie heeft waardering voor de voorgenomen wijzigingen om in de bacheloropleiding een sterkere verbinding te leggen tussen de verschillende disciplines waarvan de criminologische wetenschap gebruik maakt. Vanwege de grote mate waarin het M&T-onderwijs met het huidige en het toekomstige masterprogramma rust op de behaalde eindkwalificaties van de bachelorstudent, waarschuwt de commissie er echter voor dat het verleggen van de aandacht naar verbinding tussen de disciplines niet ten koste mag gaan van het M&T-onderwijs in sociaalwetenschappelijk onderzoek.

Zoals eerder al werd vermeld, worden de ambities op het gebied van methoden en technieken minder expliciet uitgewerkt in het mastercurriculum. De commissie heeft daarnaast geconstateerd dat de plannen voor verdere verdieping en specialisering van de masters ten koste gaan van het algemene onderwijs in methoden en technieken. Docenten gaven tijdens het locatiebezoek aan dat het M&T-onderwijs in de masteropleiding verweven is in de inhoudelijke vakken. Alhoewel de commissie de keuzes op het gebied van M&T voor doorstromende Leidse studenten begrijpt, blijft zij vraagtekens zetten bij de mate waarin instromers van elders op basis van het huidige toelatingsbeleid kunnen voldoen aan de eindkwalificaties in de masteropleiding op het gebied van methoden en technieken. De commissie wijst erop dat de realisatie van de eindkwalificaties in de master op dat gebied een optelsom zijn van de startkwalificaties van instromende studenten en de voortgezette aandacht voor M&T in de master. De opleiding zal de instroomeisen en de aandacht voor M&T goed op elkaar moeten afstemmen. De commissie adviseert de opleiding om, met name op het gebied van M&T-onderwijs en de nieuwe profilerende masters, een strengere toelatingsprocedure tot de masteropleiding te hanteren. Daarnaast beveelt zij aan om ook in de masteropleiding aandacht te blijven besteden aan algemene criminologische methoden en technieken.

Een ander speerpunt van de opleidingen is de koppeling tussen onderwijs en onderzoek. Deze koppeling krijgt op verschillende manieren gestalte. Docenten participeren in onderzoek en verbinden het onderwijs hieraan. In het onderwijs worden studenten daarnaast actief uitgedaagd om zelf onderzoek te doen. De ambitie om studenten op te leiden tot zelfstandige onderzoekers komt al in het eerste jaar concreet tot uitdrukking in het vak *Criminologische vaardigheden*. Tijdens dit vak, dat is gericht op het onderwijs in academische vaardigheden aan de hand van criminologische voorbeelden, schrijven studenten een paper op basis van eigen onderzoek. In het derdejaarsvak *Onderzoeksvaardigheden* en in de mastervakken *Stadscriminologie* en *Integrale rechtshandhaving* verrichten studenten uitgebreid

empirisch onderzoek binnen het kader van door de staf uitgevoerd wetenschappelijk onderzoek.

Het zelfstandig en groepsgewijs uitvoeren van empirisch onderzoek en het ontwikkelen van schrijfvaardigheden worden tijdens de gehele studie gekoppeld aan het eerdergenoemde systeem van peer feedback. De commissie is zeer positief over dit systeem als manier om studenten samen te laten werken bij het doen van criminologisch onderzoek. Hierdoor worden studenten gestimuleerd kritisch na te denken en te reflecteren op hun eigen werk en dat van anderen. De commissie concludeert uit de panelgesprekken met studenten, dat er voor excellente studenten vrijheid en maatwerk mogelijk is om deel te kunnen nemen in wetenschappelijk onderzoek.

Ter afsluiting van de bacheloropleiding en de masteropleiding schrijven studenten een individuele scriptie. In de bachelorfase voeren studenten hiervoor groepsgewijs onderzoek uit of maken zij gebruik van bestaande datasets. In de masterfase wordt er van studenten meer wetenschappelijke zelfstandigheid verwacht: studenten kiezen hun eigen onderwerp en onderzoeksmethoden, zoeken zelf naar een stageplek en voeren het onderzoek zelfstandig uit.

2.4 Onderwijsgevend personeel

Het onderwijs van de criminologieopleidingen kan worden verdeeld in een criminologisch deel (75%) en een juridisch deel (25%). Het juridische deel van het onderwijs wordt verzorgd door staf van andere afdelingen binnen de faculteit; studenten volgen dit onderwijs veelal gezamenlijk met de studenten van deze afdelingen. De staf-studentratio komt neer op 1:32,9 over het jaar 2010-2011. Indien het juridische deel van het onderwijs niet wordt meegenomen, komt de staf-studentratio in 2011-2012 neer op 1:27,1. Deze ratio voor het criminologische deel van het onderwijs wordt bereikt doordat de onderwijsstaf aangevuld wordt met een postdoc, zeven promovendi en drie bijzonder hoogleraren. Een overzicht van de door de opleiding aangeleverde kwantitatieve gegevens is opgenomen in Bijlage 5. Met de opleidingsverantwoordelijken deelt de commissie het standpunt dat deze relatief gunstige ratio behouden moet blijven om in de toekomst het onderwijs in zijn huidige diversiteit te kunnen blijven verzorgen.

Studenten zijn zeer enthousiast over de betrokkenheid en bereikbaarheid van docenten. De commissie heeft tijdens het visitatiebezoek vastgesteld dat de afdeling Criminologie bemenst is met een enthousiaste en bevolgen staf die, zelfs als dit meerwerk betekent, maatwerk niet schuwt. De organisatie laat zich het beste karakteriseren als een informele leergemeenschap.

Een deel van de jongere staf is primair opgeleid als criminoloog. De staf is verder afkomstig uit de vakgebieden psychologie, sociologie, bestuurskunde, politicologie, rechten en filosofie. De docenten zijn op diverse manieren via onderzoek en onderwijs verbonden met buitenlandse instellingen. Op stafniveau vinden er onder andere een uitwisselingen plaats met buitenlandse universiteiten.

De meeste docenten van de afdeling Criminologie maken deel uit van het Instituut voor Strafrecht en Criminologie en participeren in het onderzoeksprogramma 'Criminal Justice: Legitimacy, Effectivity and Accountability', verzorgd door het Meijers Instituut. In de kritische reflectie spreekt Leiden over een onderzoekscultuur met veel nadruk op empirisch onderzoek en publiceren op een hoog niveau. Ieder staflid dient jaarlijks gemiddeld drie wetenschappelijke publicaties bij te dragen aan een van de programma's van het Meijers Instituut.

De commissie heeft tijdens de panelgesprekken de balans aan de orde gesteld tussen de verantwoordelijkheden voor het doen van onderzoek, het geven van onderwijs en het uitoefenen van bestuurlijke werkzaamheden. Zij heeft vastgesteld dat docenten tevreden zijn over de manier waarop de verantwoordelijkheden voor verschillende taken worden georganiseerd en ingepland. De commissie spreekt echter wel enige zorg uit over de werkdruk die jonge docenten ervaren door de combinatie van het geven van onderwijs, het schrijven van het vereiste aantal publicaties per jaar, het begeleiden van studenten en de vernieuwingen in de vakken. Zij drukt het opleidingsmanagement op het hart om oog te hebben voor klachten over werkdruk van jonge docenten.

De afdeling Criminologie besteedt aandacht aan docentprofessionalisering. De resultaten van onderwijs- en docentevaluaties van studenten worden aan de orde gesteld in de individuele resultaat- en ontwikkelingsgesprekken. Alle medewerkers die sinds 2005 in dienst zijn of promotie hebben gemaakt moeten daarnaast de Basis Kwalificatie Onderwijs (BKO) behalen. Met oudere stafleden wordt op individueel niveau gesproken over hun onderwijservaringen. De commissie heeft geconstateerd dat jonge docenten tevreden zijn over de mogelijkheden die hen worden geboden tot professionalisering.

De kritische reflectie spreekt voorts over een open onderwijscultuur waarin docenten met elkaar meedenken en naar elkaars onderwijs kijken. In het kader van het systeem van peer-intervisie, vormen docenten van de afdeling Criminologie duo's, schuiven bij elkaar aan bij een onderwijsbijeenkomst en formuleren verbeterpunten. De commissie is na de panelgesprekken positief over het systeem van peer-intervisie. Zij vindt het systeem niet alleen waardevol voor jonge docenten, maar ook voor docenten die al langer werkzaam zijn in het universitaire onderwijs.

2.5 Studielast, studeerbaarheid en studiebegeleiding

Voor het berekenen van de studielast maken docenten bij het opzetten van cursussen gebruik van de facultaire studielastmeter. In deze studielastmeter staan richtlijnen opgenomen over de omvang van de stof en contacturen. Tijdens het visitatiebezoek heeft de commissie inzage gehad in de facultaire studielastmeter en de vakbeschrijvingen met de opzet en inhoud van de verschillende cursussen. De commissie concludeert dat de studielast goed verdeeld is over de verschillende vakken.

In de panelgesprekken met bachelor- en masterstudenten heeft de commissie de studielast en studeerbaarheid van het programma ter sprake gebracht. Zij concludeert dat studenten de studielast niet te hoog vinden en vindt het positief dat de opleiding regelmatig actie onderneemt op basis van studentenevaluaties. Deeltijdstudenten ervaren de mate van bereikbaarheid van docenten en de mogelijkheden voor maatwerk als positief. De commissie heeft voorts vastgesteld dat studenten waardering hebben voor de apart ingestelde werkgroepen voor criminologen bij enkele juridische vakken.

Studenten kunnen voor studiebegeleiding een beroep doen op de studiebegeleider voor Rechtsgeleerdheid en Criminologie. De studiebegeleider volgt studenten met problemen met een monitoringsysteem en roept hen regelmatig op. Door de informele leergemeenschap die Leiden kenmerkt, komen studenten met problemen echter meestal direct bij docenten terecht. Naast vakcoördinatoren is er een bachelorcoördinator, een stage-scriptiecoördinator en zijn er mastercoördinatoren voor beide afstudeerrichtingen.

Ter verhoging van het studiesucces is de faculteit in 2007-2008 gestart met het Studiesysteem Propedeuse. Onderdeel hiervan zijn onder andere verplicht werkgroeponderwijs,

automatische inschrijving voor tentamens, conditionele herkansing (alleen bij een 4 voor het eerste tentamen) en een tutoraatsysteem. Daarnaast is er sprake van een bindend studieadvies (BSA) dat inhoudt dat studenten hun propedeuse in twee jaar moeten afronden en in het eerste jaar minstens 40 studiepunten moeten hebben behaald en wordt er sinds 2009 bij alle eerstejaars studenten een taaltoets afgenomen. De commissie heeft geconcludeerd dat het studiesucces in de propedeuse inderdaad is gestegen, maar nog verder kan worden bevorderd. Van cohort 2009-2010 behaalde 50% van de studenten de propedeuse binnen een jaar en 77% binnen twee jaar.

Om de studiecultuur te verbeteren heeft de faculteitsraad in 2009 een pakket van maatregelen goedgekeurd, waaronder het invoeren van de taaltoets, onderlinge kwaliteitstoetsing onder docenten, betere roostering van tentamens en het invoeren van een volg- en begeleidingsplan voor studenten. Onderdeel hiervan is dat studenten met studievertraging een studieplan moeten opstellen om meer vertraging te voorkomen en regelmatig worden opgeroepen door de studieadviseur. Voorts blijven tentamencijfers uit het tweede en derde studiejaar sinds 2009 in principe alleen geldig tot het moment dat een student vier jaar ingeschreven staat bij de opleiding.

De commissie heeft kennis genomen van de postpropedeuserendementen van de bacheloropleiding Criminologie. Zij heeft vastgesteld dat hierop nog meer winst valt te behalen. Het aantal postpropedeusestudenten van cohort 2008 dat de bacheloropleiding binnen drie jaar behaalt (40%, cohort 2008) is relatief laag ten opzichte van het aantal studenten dat deze binnen vier jaar behaalt (75%, cohort 2007). Als onderdeel van rendement- en kwaliteitsverhogende activiteiten adviseert de commissie om het traject van de scriptiebegeleiding van de individuele eindwerken in de bacheloropleiding te verstevigen (zie Standaard 3). De ontwikkeling van een zelfstandige academische werkhouding moet uiteraard ook onderdeel blijven uitmaken van een verstevigd traject voor scriptiebegeleiding.

In de bachelorfase kunnen studenten ervoor kiezen om een deel van de studie in het buitenland te volgen. Op grond van de gesprekken met studenten heeft de commissie geconstateerd dat dit in de gevallen waarin dit daadwerkelijk gebeurt, gauw tot studievertraging leidt. Studenten gaven wel aan dat zij veel ondersteuning krijgen wanneer zij een deel van hun studie in het buitenland willen volgen. De commissie constateert dat er in het huidige curriculum voor studenten onvoldoende ruimte is om uitwisseling in te passen in hun studieprogramma. Zoals vermeld in paragraaf 2.2 adviseert zij hiervoor meer programmatische ruimte te creëren.

De commissie is positief over het stagegecombineerd scriptietraject in de masteropleiding. Om de rendementen in de masteropleiding te verbeteren heeft de opleiding in 2009-2010 het begeleidingstraject voor de masterscriptie sterk verbeterd. Studenten krijgen nu in september al een vaste scriptiebegeleider toegekend en rapporteren over de voortgang in gezamenlijke seminars. Studenten gaven in het panelgesprek aan hierdoor gestimuleerd te zijn om in een eerder stadium na te denken over een scriptieonderwerp en op zoek te gaan naar een stageplek. Dit blijkt ook uit de toename van de masterrendementen sinds 2009. De commissie heeft waardering voor de verbeteringen die zijn aangebracht in het scriptiebegeleidingstraject. De commissie wijst wel op de verborgen studielast (met bijbehorende vertraging) die gepaard kan gaan met de vrije keuze van studenten voor een stage en de omvang daarvan.

2.6 Opleidings specifieke voorzieningen en kwaliteitszorg

De commissie heeft tijdens het visitatiebezoek inzage gehad in de resultaten van de jaarlijkse vakevaluaties, medewerkerstevredenheidsonderzoek, externe enquêtes en alumni-enquêtes.

Zij heeft vastgesteld dat de afdeling Criminologie student- en docenttevredenheid structureel evalueert en zorg besteedt aan de interne kwaliteitszorg.

De commissie heeft daarnaast inzage gekregen in informatie over de panelgesprekken die worden uitgevoerd door studievereniging Corpus Delicti (CoDe). In het kader van deze panelgesprekken organiseert de Criminologische Evaluatie Commissie (CEL) van CoDe na elk vak een evaluerende studentenbijeenkomst en stelt de resultaten op schrift. De resultaten van de CoDe-gesprekken geven op een kwalitatief niveau inzicht in de positieve aspecten en de concrete pijnpunten van een vak. Op basis van de gesprekken met docenten, studenten en de opleidingscommissie concludeert de commissie dat de panelevaluaties complementair zijn aan de vakevaluaties, die kwantitatiever van aard zijn. De panelgesprekken van CoDe vormen een belangrijk uitgangspunt voor concrete verbeterafspraken met docenten. De commissie heeft lof voor de belangrijke bijdrage die de studievereniging levert aan de interne kwaliteitszorg van de opleiding.

De kritische reflectie vermeldt dat de opleidingen Criminologie met ingang van 2009 een eigen opleidingsdirecteur hebben die door het faculteitsbestuur aan te spreken is op de kwaliteit en cohesie van de opleiding. De opleiding geeft aan dat de facultaire sturing met deze eigen opleidingsdirecteur Criminologie beter wordt gecombineerd met decentrale invloed op de inhoud van de opleiding. De commissie heeft daarnaast vastgesteld dat de opleiding het advies van de vorige visitatiecommissie heeft opgevolgd om een eigen opleidingscommissie in te stellen. Binnen de faculteit is er een 'grote' opleidingscommissie. Daarnaast heeft iedere opleiding een 'kleine' opleidingscommissie die dicht bij de opleidingspraktijk staat. Het onderwijs- en examenreglement en de onderwijsbeoordelingen worden vanuit de 'grote' OC besproken met de 'kleine' OC. Desgevraagd lichtte de opleiding toe dat de commissies niet op hiërarchische wijze met elkaar verbonden zijn, maar beide direct in contact staan met het faculteitsbestuur. Op basis van de gesprekken met de student- en docentleden van de opleidingscommissie concludeert de visitatiecommissie dat deze naar behoren functioneert.

De commissie heeft op basis van de gesprekken met studenten vastgesteld dat zij over het algemeen tevreden zijn over de voorzieningen van de opleiding. Studenten hebben wel behoefte aan meer studieplekken in de tentamenperiodes. De commissie deelt de mening van deeltijdstudenten dat het aanbieden van digitale colleges in de vorm van beeld en geluid voor hen van grote meerwaarde zou zijn. Het verdient aanbeveling om de mogelijkheden voor reflexieve zelfstudie te verbeteren. Daarnaast beveelt de commissie de opleiding aan om, in overeenstemming met haar eigen wensen, werk te maken van een aparte studieruimte voor studenten die een interne onderzoeksstage volgen.

Overwegingen

De commissie heeft het bachelorprogramma bestudeerd en vastgesteld dat het curriculum een logische samenhang vertoont en voldoende is gestoeld op de geformuleerde eindtermen. Het interdisciplinaire karakter van de criminologie is voldoende zichtbaar in het curriculum: de opleiding besteedt veel aandacht aan de integratie van de verschillende criminologische deelgebieden en de gevolgen van het maken van bepaalde methodologische keuzes. Hiermee geeft de Universiteit Leiden gestalte aan een 'brede' criminologische bachelor.

Op basis van de vakbeschrijvingen, gesprekken en werkstukken van studenten constateert de commissie dat het onderwijs in methoden en technieken in de bacheloropleiding voldoende terugkomt in zowel het specifieke M&T-onderwijs als in het inhoudelijke onderwijs. Wel adviseert zij de opleiding de verankering van het M&T-onderwijs in het bachelorcurriculum,

en met name ook de integratie van M&T in het inhoudelijke onderwijs, als aandachtspunt te blijven zien. De leerlijnen *Recht, beleid en organisatie* en *Ontwikkeling van criminaliteit en crimineel gedrag* kunnen daarnaast duidelijker zichtbaar worden gemaakt in de vakbeschrijvingen. In lijn met de studenten acht de commissie het bachelorprogramma studeerbaar.

Het masterprogramma is met de afstudeerrichtingen *Forensische Criminologie* en *Veiligheidsbeleid en Rechts-handhaving* profilerend en verdiepend van aard. Deze profilering wordt versterkt met de omvorming van deze richtingen in twee aparte masters in 2012. De commissie heeft het huidige curriculum bestudeerd en kennisgenomen van de voorziene wijzigingen. Zij heeft waardering voor het stagegecombineerd scriptietraject en constateert dat zowel studenten als alumni dit zien als een zeer waardevolle kennismaking met onderzoek in het criminologische beroepenveld.

De commissie neemt waar dat het onderwijs in sociaalwetenschappelijk methoden en technieken in de masteropleiding minder aandacht krijgt dan in de bacheloropleiding ten gunste van profileringsvakken. Dat is met name reden tot zorg voor de studenten die instromen vanuit niet-criminologische opleidingen, omdat voor het realiseren van de eindkwalificatie met betrekking tot methoden en technieken in de masteropleiding stevig geleund wordt op wat de student vanuit de bacheloropleiding kan inbrengen. De commissie stelt voorts vast dat het algemene M&T-onderwijs met de voorziene curriculumwijzigingen nog minder aandacht zal krijgen. Na inzage in de toelatingscriteria voor kandidaten blijft de commissie van mening dat de toelatingscriteria het realiseren van het beoogde M&T-niveau onvoldoende waarborgen. De commissie beveelt de opleiding aan om de toelatingsprocedure op het gebied van algemene methoden en technieken te verstevigen, ofwel om in de twee masteropleidingen meer aandacht te besteden aan algemeen M&T-onderwijs dan wel een mix van beide maatregelen te treffen.

De commissie heeft veel waardering voor het systeem van peer feedback als voorbereiding op het samenwerken in teams bij criminologisch onderzoek. Peer feedback is naar de mening van de commissie een onderscheidend onderdeel van de Leidse signatuur. De opleidingen zouden dit systeem nog prominenter kunnen laten terugkomen in hun doelstellingen of eindtermen. De commissie is echter van mening dat het van belang is om eerstejaarsstudenten duidelijk te instrueren, om het systeem ook in het eerste jaar te kunnen laten slagen. Op basis van de panelgesprekken heeft zij er vertrouwen in dat meeliftgedrag wordt voorkomen door sociale controle en het verplichte logboek. Het voorkomen van meeliftgedrag bij groepswork moet echter te allen tijden een aandachtspunt blijven. Daarnaast moet het mogelijk zijn het individuele eindniveau van een student te kunnen reconstrueren.

De commissie concludeert dat de opleiding voldoende aandacht besteedt aan docentprofessionalisering en dat de omvang en het niveau van de staf voldoet. Het georganiseerde systeem voor peer-intervisie onder docenten is volgens de commissie voorts niet alleen van belang is voor jonge docenten, maar ook voor meer ervaren docenten. De commissie constateert dat docenten zijn tevreden over de manier waarop de verantwoordelijkheden voor onderwijstaken, onderzoek en bestuurlijke taken worden georganiseerd en ingepland. Zij beveelt het opleidingsmanagement wel aan om oog te hebben voor de werkdruk die jonge docenten kunnen ervaren.

De opleidingsspecifieke voorzieningen zijn over de breedte in orde, alhoewel er meer aandacht zou kunnen worden besteed aan de digitale mogelijkheden voor reflexieve zelfstudie door studenten. Ook studiebegeleiding en opleidingsspecifieke kwaliteitszorg krijgen voldoende aandacht. De commissie heeft gezien dat de Criminologie-opleidingen van de

Universiteit Leiden worden gekenmerkt door een informele leeromgeving met toegankelijke docenten die de weg naar het beroepenveld weten te vinden. Door de kleinschaligheid van de opleiding weten studenten bij problemen docenten te vinden en studenten voelen zich ook in de kwaliteitszorg gehoord. Studenten hebben terecht waardering voor de mate waarin de opleidingen maatwerk kunnen leveren.

Conclusie

Bacheloropleiding Criminologie: de commissie beoordeelt Standaard 2 als **voldoende**.

Masteropleiding Criminologie: de commissie beoordeelt Standaard 2 als **voldoende**.

Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.

Toelichting:

Het gerealiseerde niveau blijkt uit de tussentijdse en afsluitende toetsen, de afstudeerwerken en de wijze waarop afgestudeerden in de praktijk of in een vervolgopleiding functioneren. De toetsen en de beoordeling zijn valide, betrouwbaar en voor studenten inzichtelijk.

Bevindingen

3.1 Systeem van toetsing

De commissie heeft tijdens het visitatiebezoek het toetsbeleid, de procedures rondom toetsing en de toegepaste toetsvormen onderzocht. Zij heeft hiertoe tijdens het visitatiebezoek verschillende toetsmaterialen uit beide opleidingen bestudeerd, waaronder gemaakte toetsen, antwoordsleutels, beoordelingsformulieren en proeftentamens. Op basis hiervan concludeert zij dat de toetsvragen helder zijn geformuleerd en dat toetsing aansluit bij de te bestuderen stof en de eindkwalificaties. De commissie constateert voorts dat het onderwijs in criminologische methoden en technieken, dat deels verweven is in de inhoudelijke vakken, voldoende terug te vinden is in toetsvragen in de bachelorfase. Studenten worden niet alleen getoetst op theoretische kennis, maar worden ook gevraagd theorieën toe te passen.

De gekozen toetsvormen zijn volgens de commissie voldoende gevarieerd en worden per vak beschreven in de vakomschrijving. Per vak worden meerdere toetsvormen gehanteerd, variërend van tentamens, verplichte werkgroepopdrachten en werkstukken tot educatieve groepsopdrachten, presentaties en interviews. De toetsing van academische vaardigheden komt voldoende aan de orde in het toetsaanbod.

De commissie heeft vastgesteld dat de bacheloropleiding in veel gevallen een systeem van toetsing hanteert, waarbij studenten aan alle opdrachtverplichtingen voldoende moeten hebben voldaan voordat zij worden toegelaten tot het tentamen. 'Meeliftgedrag' bij groepsopdrachten wordt effectief bestreden, doordat studenten logboeken moeten bijhouden waarin zij hun bijdrage moeten vastleggen. De commissie constateert dat studenten tevreden zijn over de beschikbaarheid van proeftentamens en de terugkoppeling op de toetsresultaten in groepsgewijze inzagebijeenkomsten.

De commissie heeft voorts de standaard beoordelingsformulieren voor de eindschrijfties bestudeerd en stelt vast dat de beoordelingscriteria adequaat zijn. Zij heeft echter ook geconstateerd dat bij de groepsschrijfties in de bachelorfase niet altijd een individueel beoordelingsformulier aanwezig was. Zij vraagt daarom aandacht voor structureel gebruik en

archivering van beoordelingsformulieren bij eindwerkstukken. Voorts benadrukt de commissie dat er ook bij andere groepsopdrachten een schriftelijke neerslag moet worden opgeslagen van de beoordeling van de bijdragen van individuele studenten. Uiteraard moeten docenten ook voldoende aandacht besteden aan het invullen van de formulieren. Zij vindt het positief dat de opleiding in de kritische reflectie aangeeft dat zij hierop met ingang van 2011 strenger toeziet.

De commissie heeft kennisgenomen van de procedures voor de beoordeling van de eindwerken in de bacheloropleiding en de masteropleiding en inzage gehad in een steekproef van deze eindwerken. In het collegejaar 2010-2011 zijn de groepsascripties in de bachelorfase afgeschaft ten voordele van individuele eindwerken en is er gehoor gegeven aan een belangrijke aanbeveling van de visitatiecommissie in 2007. De commissie wenst te benadrukken dat zij groepswerk voor de bachelorscriptie niet wenselijk vindt: zij ziet de individualisering van de bachelorscripties, in het studiejaar 2010-2011 doorgevoerd, als een uiterst noodzakelijke verandering.

De masterfase wordt afgesloten met een afstudeerproject: een scriptie en meestal een stage. De kritische reflectie vermeldt dat de stagebeoordelaar de begeleider adviseert bij de beoordeling van het afstudeerproject. De scriptie wordt door twee docenten beoordeeld en mag alleen worden herkanst in het geval van een onvoldoende. De commissie is van mening dat adequate toetsing van het eindniveau in de masteropleiding op deze manier voldoende wordt gewaarborgd.

De bachelor- en masteropleiding hebben ieder hun eigen examencommissie. Daarnaast heeft de faculteit na de invoering van het bindend studieadvies (BSA) een facultaire propedeuse-examencommissie ingesteld met een lid van de opleiding Criminologie. De commissie heeft tijdens het visitatiebezoek gesproken met de examencommissie en concludeert dat de deze zowel aan de voor- als aan de achterkant van het proces van toetsing voorziet in de kwaliteitsborging. Dit doet zij onder andere door systematisch te kijken naar de toetsing op basis van vakevaluaties en actie te ondernemen op basis van cijferlijsten met afwijkende slagingspercentages.

De commissie heeft vastgesteld dat de examencommissies op de hoogte zijn van hun nieuwe wettelijke verantwoordelijkheid voor het waarborgen van de kwaliteit van toetsing en beoordeling. Tijdens het visitatiebezoek heeft de opleiding inzage gekregen in een aantal stukken over de stand van zaken op het gebied van de ontwikkeling van een toetsbeleid. De commissie heeft vastgesteld dat er binnen de universiteit aandacht wordt besteed aan deze nieuwe verantwoordelijkheid met professionaliseringsactiviteiten voor docenten en examencommissies. De commissie heeft echter ook geconstateerd dat de examencommissies Criminologie nog bezig zijn om hieraan specifieke inhoud te geven in de vorm van steekproefsgewijze beoordeling van eindwerken en beoordeling van tentamens en antwoordmodellen. De commissie constateert dat deze stand van zaken onderdeel uitmaakt van de pioniersfase waarin de criminologische opleidingen zich bevinden. Zij beveelt de examencommissies aan om, in het kader van de formaliseringslagen die moeten worden gemaakt, voor zichzelf een realistische planning te maken voor de stapsgewijze implementatie van haar nieuwe verzwaarde taak.

Op facultair niveau wordt er gewerkt aan een digitale onderwijsomgeving waarop docenten kennis en informatie kunnen uitwisselen en waarop inzicht wordt gegeven in het actuele onderwijsbeleid. Onderdeel van dit Intranet Onderwijs is een online toetsdocument waarin docenten allerlei informatie kunnen vinden over het opstellen van tentamens. De commissie

heeft toegang gekregen tot de pilot versie van het Intranet Onderwijs, dat in het collegejaar 2011-2012 volledig in gebruik moet zijn. De commissie vindt het positief dat de faculteit actief aandacht besteedt aan kennisdeling tussen docenten over onderwijs- en toetsbeleid.

3.2 Gerealiseerd eindniveau

Bacheloropleiding

Voorafgaand aan het visitatiebezoek heeft de commissie vijftien eindwerken bestudeerd van bachelorstudenten uit de cursusjaren 2009-2010 en 2010-2011. Hierbij ging het om acht groepswerken en zeven individuele scripties. In overeenstemming met de richtlijn van de NVAO zijn de scripties die als 'onvoldoende' werden beoordeeld voorgelegd aan een tweede lezer. Uiteindelijk kwam de commissie na de eerste scriptieselectie tot het oordeel dat twee bachelorscripties als 'onvoldoende' moesten worden beschouwd. De eerste scriptie was een individuele scriptie die door de begeleiders werd beoordeeld met een 7,5. De twee commissieleden die deze scriptie hebben bestudeerd constateerden dat in het onderzoek van de scriptie elementaire fouten zijn gemaakt in het toepassen van kwantitatieve onderzoeksmethoden en dat er verkeerde conclusies zijn getrokken. De tweede scriptie, die door de begeleiders tevens was beoordeeld met een 7,5, was een product van groepswerk. Volgens de commissie voldoet deze scriptie niet aan de minimale eisen van wetenschappelijk onderzoek. Op basis van het bijgevoegde gezamenlijke beoordelingsformulier constateert zij dat het cijfer mede is gebaseerd op aspecten als zelfstandigheid en werkhouding. De commissie is van mening dat deze criteria van belang zijn, maar dat een eindwerkstuk daarnaast ook een bepaalde basiskwaliteit moet hebben, die aan deze scriptie ontbreekt.

Omdat meer dan 10% van de scripties door de commissie als 'onvoldoende' werd beoordeeld is de scriptieselectie door de commissie uitgebreid met 10 extra scripties. Ook in deze selectie heeft de commissie twee scripties als 'onvoldoende' beoordeeld. In de eerste scriptie werden bevindingen slordig weergegeven en werd er niet gedaan wat er in de vraagstelling werd beloofd. Gezien het zeer kritische commentaar van de begeleider op deze individuele scriptie, heeft het de commissie verbaasd dat de scriptie uiteindelijk toch met een 6 werd goedgekeurd. De tweede scriptie was door de opleiding beoordeeld met een 7. Beide beoordelaars zouden de scriptie echter onafhankelijk van elkaar een onvoldoende geven. De kwaliteit van het uitgevoerde onderzoek was onvoldoende, vanwege onvoldoende scherpte in de lijn die loopt van probleemstelling, methode en conclusie enerzijds, en een te geringe kritische attitude anderzijds. Hiermee blijft het gerealiseerde eindniveau van meer dan 10% van de bekeken scripties naar het oordeel van de commissie onvoldoende. De commissie concludeert dat onvoldoende gegarandeerd is dat de afgestudeerde bachelorstudenten het geambieerde eindniveau bereiken.

De commissie is door de beoordeling van de collectieve bachelorwerkstukken gesterkt in de opvatting dat het eindniveau van de groepsdeelnemers niet te beoordelen is. In de scripties is het niet duidelijk wat de individuele bijdrage is geweest van de verschillende studenten en hoe het stuk tot stand is gekomen. De commissie is dan ook van mening dat de invoering van individuele bachelorscripties in het afgelopen studiejaar een absoluut noodzakelijke verbetering is geweest.

De commissie heeft bij het beoordelen van de bachelorscripties rekening gehouden met het gegeven dat de opleiding de groepsscripties inmiddels heeft afgeschaft. Het valt de commissie echter op dat bachelorstudenten, zowel in de groepswerkstukken als in de individuele scripties, moeite hebben met het zelfstandig toepassen van de juiste theorieën en methoden op het gebied van kwantitatief en kwalitatief onderzoek en het verbinden van de juiste

conclusies aan de uitkomsten. De schrijvers van de als ‘onvoldoende’ beoordeelde werken geven onvoldoende blijk van basiskennis en vaardigheden genoemd in de eindkwalificaties 5 en 6 die zijn gericht op het uitvoeren van eenvoudig criminologisch onderzoek en de verslaglegging daarvan in een consistent onderzoeksverslag. Het daadwerkelijk tot uitvoering brengen van het kennen en kunnen in eigen onderzoek is kennelijk bij aanvang van de bachelorscriptie nog niet vanzelfsprekend. Persoonsgerichte feedback zou hiervoor een remedie kunnen zijn. Deze feedback zou dan expliciet moeten worden gekoppeld aan het eerder genoten onderwijs in methoden en technieken in de bachelorfase.

De commissie stelt vast dat studenten in de bachelorscripties fouten maken die met een beter begeleidingsproces en met meer terugkoppeling in een eerder stadium van het schrijfproces zouden kunnen worden gesignaleerd. Voorbeelden hiervan zijn het kiezen van verkeerde theorieën en methoden of een verkeerde analyse van onderzoeksdata. Naar aanleiding van haar conceptrapport heeft de commissie aanvullende informatie ontvangen over het vernieuwde begeleidingstraject van de bachelorscriptie per 1 september 2010. Studenten hebben wekelijks een inhoudelijke bespreking met de begeleider waarin het empirisch onderzoek, de methode, de theoretische inbedding en het schrijfproces aan de orde komen. Studenten ontvangen feedback op individueel geschreven stukken en schrijven een individuele eindschrijft. De commissie stelt vast dat de opzet van het begeleidingstraject adequaat is.

Bij het beoordelen van de scripties constateerde de commissie een discrepantie tussen de hoogte van becijfering door de commissieleden en door de twee beoordelaars van de opleiding. Over het algemeen beoordeelde de opleiding de scripties met een hoog cijfer. Dit cijfer ligt regelmatig hoger dan het cijfer dat de commissie toekent. In haar reactie op het conceptrapport heeft de opleiding de commissie geïnformeerd over de uitkomsten van een analyse van de cijfers voor de bachelorscripties over de studie jaren 2009-2010, en 2010-2012 en 2011-2012. Uit deze analyse is gebleken dat na de invoering van de individuele bachelorscripties en de intensievere begeleiding, de gemiddelde beoordeling met bijna een vol punt is gedaald. De commissie vindt dit een positieve ontwikkeling.

De commissie heeft na afloop van het visitatiebezoek kennisgenomen van een brief waarin de opleiding aanvullende opmerkingen maakt over de totstandkoming van de cijfers voor de bachelorscripties in de studie jaren 2009-2010 en 2010-2011. Uit deze notitie en uit het visitatiebezoek blijkt dat de opleiding in het eindcijfer ook de werkhouding van de student, zijn of haar zelfstandigheid en participatie verdisconteert. Hoewel de opleiding dit volgens deze brief in 2011-2012 heeft afgeschaft, is het eindcijfer van de student in de voorgaande jaren een gewogen gemiddelde van vijf tussentijdse opdrachten en de beoordeling van het onderzoeksproces enerzijds en de scriptie anderzijds. De commissie is van mening dat in dat geval nog steeds alle onderdelen, inclusief het eindwerk, voldoende zouden moeten zijn. De commissie adviseert de opleiding het eindcijfer alleen te bepalen op grond van een beoordeling van de scriptie als zodanig, om daar het onafhankelijke oordeel van de docent en dat van de tweede beoordelaar op te richten. Hoogstens zou ‘in de afronding’ de werkhouding mee moeten kunnen tellen. Deze aspecten zouden daarnaast nooit reden mogen zijn om niet een onvoldoende maar een voldoende toe te kennen.

Masteropleiding

Om het gerealiseerde eindniveau van masterstudenten te bepalen heeft de commissie 15 masterscripties bestudeerd uit de cursusjaren 2009-2010 en 2010-2011. Deze scripties zijn door de commissie geselecteerd uit beide afstudeerrichtingen.

Uiteindelijk concludeert de commissie dat één scriptie uit het cursusjaar 2009-2010 niet voldoet aan de minimale eisen die aan een masterscriptie mogen worden gesteld. Deze scriptie was door de opleiding beoordeeld met een 6, maar werd door de commissie onvoldoende bevonden. Het onderzoek is volgens de commissieleden slordig en oppervlakkig uitgevoerd en de scriptie is van onvoldoende wetenschappelijk niveau. De commissie is daarentegen wel te spreken over het niveau van de andere masterscripties die zij bestudeerde. Uit de eindwerken blijkt dat studenten, in lijn met de eindkwalificaties, vanuit hun profielkeuze in staat zijn eindwerken te schrijven van een voldoende wetenschappelijk niveau. Het realiseren van de samenhang van juridisch en sociaalwetenschappelijk onderzoek van het object (eindterm 1) blijft daarbij een uitdaging. Ten slotte de aantekening dat het de commissie opvalt dat ook masterscripties door de opleiding voorzien worden van hoge eindcijfers, hoger dan de commissie neigt toe kennen. Dit vraagt ook in de masterfase aandacht voor de aspecten die meegenomen worden in de beoordeling.

Het stagegecombineerd scriptietraject maakt het mogelijk voor studenten om kennis te maken met de arbeidsmarkt en hun onderzoek vanuit praktijksituaties op te zetten. Door de intensivering van het scriptiebegeleidingstraject denken studenten bovendien vanaf de start van hun masteropleiding al na over hun onderzoek, de keuze voor bepaalde (kwalitatieve of kwantitatieve) methoden en, indien zij hiervoor kiezen, een stage. De commissie is van mening dat het intensieve scriptiebegeleidingstraject, inclusief de gezamenlijke seminars, bijdraagt aan de kwaliteit van de eindwerken.

Overwegingen

De commissie heeft vastgesteld dat het systeem van toetsen en beoordelen in orde is. De opleidingen maken gebruik van beoordelingsformulieren met adequate beoordelingscriteria. Zij concludeert voorts dat er met de invoering van individuele bachelorscripties in 2010-2011 een belangrijke verbetering is aangebracht. Het systeem van toetsing voor het eindniveau in de masteropleiding voldoet.

Het opzetten van een goede kwaliteitszorg rondom toetsing van de opleiding is in volle gang. De commissie heeft waardering voor de stappen die er op facultair niveau worden ondernomen in de ontwikkeling van een online leeromgeving voor docenten over onderwijs- en toetsbeleid. Zij constateert dat de examencommissies van de opleidingen Criminologie nog bezig zijn om inhoud te geven aan hun nieuwe wettelijke verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van toetsing en beoordeling. De commissie stelt vast dat deze stand van zaken onderdeel uitmaakt van de pioniersfase waarin de criminologische opleidingen zich bevinden. Zij heeft waardering voor de actieve bereidheid van staf en studenten om de kwaliteit van de inhoud van opleiding inhoudelijk te verbeteren in de vorm van curriculumwijzigingen in de bachelor- en masteropleiding, maar geeft aan dat er ook formaliseringsslagen moeten worden gemaakt. Zij beveelt de examencommissies aan om voor zichzelf een realistische planning te maken voor de stapsgewijze implementatie van haar nieuwe verzwaarde taak.

Ter beoordeling van het gerealiseerde eindniveau van bachelor- en masterstudenten heeft de commissie diverse scripties bestudeerd. Op basis hiervan concludeert de commissie dat het eindniveau van de masterscripties overeenkomt met datgene wat men van een afgestudeerde criminologiestudent mag verwachten.

Over het gerealiseerde eindniveau van de bachelorstudenten is zij echter kritischer. Een te groot gedeelte van de bachelorstudenten lijkt, zowel in de groepsscripties als in de individuele scripties, onvoldoende in staat tot het zelfstandig uitvoeren van eenvoudig criminologisch onderzoek en het schrijven van een consistent onderzoeksverslag. De commissie verwacht

dat het verbeterde scriptiebegeleidingstraject, met feedback op theorie en methode (met name inzake de koppeling van theorie en onderzoek en het onderzoeksdesign met inbegrip van de geschikte data-analyse) zal uitmonden in betere eindwerken. De commissie adviseert de opleiding daarnaast om in het systeem van peer feedback vanaf het tweede jaar meer aandacht voor theorie en methode in te bouwen. De commissie heeft er op basis van de opzet van het nieuwe begeleidingstraject, de positieve bevindingen met betrekking op de toetsing en beoordeling in de rest van het curriculum en het feit dat de opleiding beschikt over een gemotiveerd en interactief ingesteld docententeam alle vertrouwen in dat de problemen met het gerealiseerde eindniveau binnen een periode van twaalf maanden opgelost zullen zijn.

Conclusie

Bacheloropleiding Criminologie: de commissie beoordeelt Standaard 3 als **onvoldoende**.

Masteropleiding Criminologie: de commissie beoordeelt Standaard 3 als **voldoende**.

Algemeen eindoordeel

Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties

De commissie komt tot de conclusie dat de eindkwalificaties van de bachelor- en masteropleiding van academisch niveau zijn en in overeenstemming zijn met de gestelde domeinspecifieke eisen. Het kenmerkende Leidse profiel met een brede bacheloropleiding en een specialistische masteropleiding is duidelijk vertaald in de eindkwalificaties.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

De commissie concludeert dat de geformuleerde eindtermen en het interdisciplinaire karakter van de criminologie voldoende terugkomen in de bacheloropleiding en de masteropleiding. De bacheloropleiding is voldoende logisch opgebouwd en de samenhang van het onderwijs in de masteropleiding is goed. De leerlijnen en het onderwijs in methoden en technieken zijn voldoende verankerd in het bachelorcurriculum. De commissie beveelt aan om het niveau in algemene methoden en technieken in de masterfase verder te waarborgen. Het didactisch concept is juist vertaald in het onderwijs en het systeem van peer feedback is positief. De studielast van beide opleidingen is voldoende en de ondersteunende voorzieningen en studiebegeleiding zijn adequaat. De opleiding wordt gekenmerkt door een informele leergemeenschap, geleid door professionele en betrokken docenten en onderzoekers. Opleidings specifieke kwaliteitszorg krijgt voldoende aandacht

Standaard 3: Gerealiseerde eindkwalificaties Het toetsysteem van de bachelor- en de masteropleiding voldoet en de opleiding besteedt adequate aandacht aan de continue verbetering van de kwaliteitszorg rondom toetsing. Afgestudeerde masterstudenten bereiken het in de eindkwalificaties geformuleerde eindniveau. De commissie is kritischer over het eindniveau van afgestudeerde bachelorstudenten, vooral over de mate waarin studenten de opgedane kennis en vaardigheden ten uitvoering brengen in een eigen onderzoek. De reeds ingezette lijn van individuele bachelorscripties en de intensivering van het begeleidingstraject, de mogelijkheden om de aandacht voor de toepassing van theorie en methode te versterken vanaf het tweede studiejaar, de positieve bevindingen met betrekking op de toetsing en beoordeling in de rest van het curriculum, en het feit dat de opleiding beschikt over een gemotiveerd en interactief ingesteld docententeam, geven de commissie aanleiding om een hersteltraject te adviseren. De commissie concludeert dat de onvoldoende waarborgen voor het gerealiseerde eindniveau van alle afgestudeerden binnen een termijn van twaalf maanden kunnen worden weggenomen.

Conclusie

De commissie beoordeelt de *bacheloropleiding Criminologie* als **onvoldoende**.

De commissie beoordeelt de *masteropleiding Criminologie* als **voldoende**.

BIJLAGEN

Bijlage 1: Curricula Vitae van de leden van de visitatiecommissie

Prof. mr. E.F. (Evert) Stamhuis is als hoogleraar Straf(proces)recht verbonden aan de Open Universiteit en is tevens decaan van de faculteit Rechtswetenschappen. In het strafrecht afgestudeerd in Groningen promoveerde hij in 1988 aan de Vrije Universiteit in Amsterdam. Hij was tot 2006 aan de Rijksuniversiteit Groningen in diverse functies actief, onder meer als universitair hoofddocent en *fellow* van de onderzoeksschool Centrum voor Recht, Bestuur en Samenleving. Voor het WODC fungeerde hij diverse keren als voorzitter van begeleidingscommissies bij externe onderzoeken. In zijn vakgebied was hij in Nederland en daarbuiten actief als (coördinerend) docent, onderzoeker, promotor en expert adviseur.

Drs. A.C. (Bert) Berghuis is als raadgever op het terrein van rechtspleging en rechtshandhaving verbonden aan het ministerie van Veiligheid en Justitie. Afgestudeerd als sociaal psycholoog aan de Universiteit Leiden, was hij werkzaam als onderzoeker en later als raadgever bij het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum, daarna in een leidinggevende positie in de Centrale Directie Wetenschapsbeleid en Ontwikkeling van het ministerie van Justitie. In 1996 kreeg hij de leiding over de beleidsontwikkeling van het Openbaar Ministerie ten behoeve van het college van Procureurs-Generaal, om 10 jaar daarna terug te keren naar het ministerie van Justitie in het bijzonder voor de verbinding tussen het te voeren criminaliteitsbeleid en (criminologische) wetenschap.

R.P.J.N. (Reinier) Damen, MSc. heeft in 2005 de Hogere Hotelschool Maastricht afgerond. In juli 2012 heeft hij de masteropleiding Criminologie afgesloten aan de Erasmus Universiteit Rotterdam. Voor zijn masterscriptie heeft hij onderzoek gedaan in de gemeente Dordrecht naar 'regelovertreding rondom de huisvesting van arbeidsmigranten uit Midden- en Oost-Europese landen'. Tijdens zijn studie heeft hij zich in meerdere commissies ingezet voor studievereniging Criminologie In Actie. Vanaf augustus 2012 zal hij in de functie van Recherchekundige werkzaam zijn bij het korps Rotterdam-Rijnmond.

Prof. dr. I. (Ineke) Haen Marshall studeerde sociologie aan de Universiteit van Tilburg en is in 1977 gepromoveerd in Sociologie and Criminologie aan Bowling Green State University (V.S.). Sinds 2006 is zij Professor of Sociology & Criminal Justice aan Northeastern University in Boston, waar ze o.a. theorie (deviantie, criminologie, comparatief) en onderzoeksmethoden doceert. In haar vakgebied is ze zowel in de Verenigde Staten als daarbuiten actief: als expert (o.a. HEUNI), gastdocent (o.a. Leuven), en als onderzoeker (o.a. Voorzitter van de International Self-Report Study of Delinquency Steering Committee). Zij was lid van de Verkenningscommissie Criminaliteit (AWT, 2001), en zij heeft deelgenomen aan verschillende externe reviews van Nederlandse instellingen (NSCR -1998, 2001; WODC - 1999).

T. (Teun) van Ruitenburg was ten tijde van de onderwijsvisitatie criminologiestudent aan de Vrije Universiteit in Amsterdam. Hij heeft dit jaar zijn bachelorstudie afgerond en zal in september 2012 – wederom aan de Vrije Universiteit – starten met een masteropleiding Criminologie. Naast zijn studie is hij in het studiejaar 2011-2012 zeer actief geweest bij de studievereniging van Criminologiestudenten aan de VU 'Crime does pay'. Naast zijn algemene taak als penningmeester heeft hij zich ingezet voor de organisatie van verschillende activiteiten voor de studenten Criminologie, waaronder studiereizen en lezingen.

Prof. dr. G (Geert) Vervaeke is gepromoveerd in de psychologie en buitengewoon hoogleraar aan de Rechtsfaculteit van de KU Leuven. Hij doceert Rechtspsychologie en Persoongerichte Methodieken van de Criminologische Interventie. Hij was 9 jaar

Programmadirecteur Criminologische Wetenschappen aan de KU Leuven en begeleidde vanuit die functie de programmahervormingen in het kader van de overgang naar het semesterexamensysteem en de BAMA. Sinds 2004 is hij verbonden aan de Hoge Raad voor de Justitie en Voorzitter van de Raad van 2007-2008 en 2011-2012.

Raad van Decanen Rechtsgeleerdheid

Criminologie

- Domeinspecifiek referentiekader bachelor- en masteropleidingen

Amsterdam
Augustus 2011

Domeinspecifieke eisen aan de bacheloropleiding Criminologie

De bachelor- en masteropleiding Criminologie is ontstaan uit een initiatief van de Vrije Universiteit Amsterdam, de Universiteit Leiden en de Erasmus Universiteit Rotterdam in samenwerking met het Nederlands Studiecencentrum Criminaliteit en Rechtshandhaving (NSCR) en het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (WODC). In 2001 werd in het rapport van de Verkenningcommissie Algemeen Wetenschaps- en Technologiebeleid de behoefte aangegeven aan een wetenschappelijke opleiding op het terrein van criminaliteit en criminaliteitsbestrijding.¹ De gefragmenteerde, monodisciplinaire kennis volstaat niet meer om de huidige en toekomstige onderzoeksvraagstukken te kunnen aanpakken. Nieuwe, complexere vormen van criminaliteit, de toename van internationale dimensies van misdaad en rechtshandhaving, de verandering in formele en informele vormen van sociale controle en de effecten van de Europese eenwording zijn voorbeelden van gebieden waarop de vraag naar kennisontwikkeling groot zal zijn. De complexiteit van de vraagstukken vereist een brede interdisciplinaire benadering waarbij de vaardigheid om kennis te nemen van ontwikkelingen in verschillende disciplines centraal staat. De pijlers van de opleiding moeten bestaan uit de normatieve en de sociaalwetenschappelijke benadering van de criminaliteitsproblematiek zowel op theoretisch, methodologisch als empirisch niveau. De opleiding moet niet alleen onderzoekers opleiden maar ook mensen die in de beleidssector als criminoloog kunnen werken. Van belang is dat criminologen een kritische attitude hebben ontwikkeld waarmee zij probleemsituaties op het terrein van criminaliteit en criminaliteitsbeheersing kunnen analyseren en een oplossingsrichting kunnen aangeven. De opleidingen moeten een duidelijke betrokkenheid op het maatschappelijk veld in hun programma inbouwen.

Een internationale vergelijking laat zien dat er in de VS net als in de rest van Europa, uiteenlopende typen criminologieopleidingen zijn.² Bij de Nederlandse opleidingen is gekozen voor een model waarin de juridische vakken een belangrijke plaats innemen, met name op strafrechtelijk gebied. Naast de sociaalwetenschappelijke en criminologische vakken ligt een sterk accent op de empirische vorming. In het rapport van de Vlaamse Interuniversitaire Raad merkt de visitatiecommissie op dat een grondige opleiding in methoden en technieken van onderzoek noodzakelijk is en in ieder studiejaar een plaats moeten hebben in het verplichte curriculum.³ De nauwe contacten met het onderzoeksveld (NSCR en het WODC) hebben informatie opgeleverd voor de kwaliteitseisen die aan criminologische onderzoekers moeten worden gesteld.

Er is gekozen voor een opleiding waarin het accent vooral ligt op een brede criminologische vorming en minder op het overdragen van toepassingsgerichte kennis. Een dergelijke opleiding maakt de criminoloog geschikt om werkzaam te zijn op het gebied van onderzoek, beleid en in uitvoerende functies.⁴

De opleiding moet kennis en inzicht bijbrengen op het terrein van de criminaliteitsproblematiek en daarbij de multidisciplinaire invalshoek centraal stellen. Het gaat om theoretische en empirische kennis en inzichten zowel op sociaal-wetenschappelijk als op juridisch terrein. Deze kennis en inzichten moeten de studenten in staat stellen de criminaliteitsproblematiek discipline-overstijgend (met gebruik van inzichten uit diverse

¹ Verkenningcommissie AWT. Met het oog op de toekomst. Verkenning naar de kennisvragen over misdaad en misdaadbestrijding in 2010. AWT, Den Haag 2001.

² R. Van Swaaningen. Onderwijs en Onderzoek naar criminaliteit en criminaliteitsbeheersing in West Europa. In Verkenningcommissie AWT. T.a.p. pag. 88-110.

³ Vlaamse Interuniversitaire Raad. De Onderwijsvisitatie Criminologische Wetenschappen. Brussel, maart 2001.

⁴ Zie voor de uitgangspunten van het onderwijsprogramma: R. van Swaaningen en H. van de Bunt. Een nieuwe opleiding criminologie in Nederland. In: Panopticon 2003, nr. 1, pag. 79-88.

disciplines) te analyseren. Bij de analyse en de probleemoplossingen staan de kritische reflectie en de maatschappelijke context centraal. De student leert aan de hand van verschillende methoden gegevens te verzamelen, te analyseren en te interpreteren. Geleerd wordt om onderzoeksresultaten te toetsen aan theoretische noties, waarbij de nadruk ligt op het argumenteren. Zo moeten aan conclusies beargumenteerde oordelen ten grondslag liggen. Hierdoor wordt een zelfstandige en kritische houding bevorderd. Door het trainen van verschillende soorten vaardigheden leert de student zijn bevindingen te presenteren aan zowel deskundigen als aan mensen met andere opleidingen. Tijdens de gehele studie worden praktijkvoorbeelden gepresenteerd waardoor ook actuele kennis van de praktijk wordt verkregen. Gezien de internationale ontwikkelingen op het terrein van de criminaliteitsproblematiek maakt de internationale component onderdeel uit van het proces van kennisverwerving en -verwerking. Deze component bevordert ook de kritische zin; studenten moeten mede hierdoor bewust worden gemaakt van de betrekkelijkheid van gemaakte keuzen op nationaal of lokaal niveau.

De docenten van de opleidingen Criminologie hebben contacten met buitenlandse universiteiten en zorgen ervoor dat de internationale ontwikkelingen op het terrein van het criminologieonderwijs goed worden gevolgd.

Uit bovenstaand betoog vloeit de volgende algemene doelstelling van de bacheloropleiding Criminologie voort:

De bacheloropleiding Criminologie beoogt een brede vorming te geven met een discipline overstijgende kennis van criminaliteit en criminaliteitsbeheersing. Bovendien dient de bachelor de basisvaardigheden te bezitten om te assisteren bij onderzoek in dit veld en in uitvoerende functies de vertaalslag te kunnen maken tussen het normatieve kader waarin de jurist werkt en de empirische categorieën die worden gehanteerd door de sociale wetenschapper.

Deze algemene doelstelling is vertaald in de volgende vier uitgangspunten:

- multidisciplinaire theoretische vorming op juridisch en sociaal-wetenschappelijk terrein;
- diepgaande kennis van en inzicht in de theoretische, empirische en beleidsmatige aspecten van de criminaliteitsproblematiek;
- brede methodologische en empirische scholing;
- plaatsen van de criminaliteitsvraagstukken in een internationaal en historisch perspectief.

Bovengenoemde algemene doelstelling en de vier uitgangspunten zijn omgezet in de volgende eindkwalificaties, die de beoogde kwalificaties van de afgestudeerden aangeven en zijn gebaseerd op de Dublindescriptoren:

Eindkwalificaties bacheloropleiding Criminologie gebaseerd op de Dublindescriptoren

Kennis en inzicht

1. Kennis van en inzicht in de criminologie en in het werkveld van de criminoloog. Hiertoe behoort ook multidisciplinaire kennis van en inzicht in de bij de criminaliteitsbeheersing betrokken instanties op nationaal en internationaal niveau.
2. Kennis van en inzicht in de grondslagen van de sociale wetenschappen en van de verschillende methoden en technieken van sociaal-wetenschappelijk onderzoek.
3. Kennis van en inzicht in de rechtsregels die behoren tot het Nederlandse en het Europese recht, in het bijzonder met betrekking tot het strafrecht, als mede de grondslagen van die rechtsregels.
4. Kennis van en inzicht in de maatschappelijke rol van het recht en de mogelijkheden en beperkingen van het recht.
5. Kennis van en inzicht in de verschillende sociaal-wetenschappelijke disciplines met betrekking tot criminaliteit, maatschappelijke veiligheid en het beleid op deze terreinen.

Toepassen kennis en inzicht

6. De vaardigheid om methoden en technieken van criminologisch onderzoek toe te passen in een concreet onderzoek.
7. Een brug kunnen slaan tussen het normatieve kader waarin de jurist werkt en de empirische categorieën die worden gehanteerd door de sociale wetenschapper.
8. Het kritisch kunnen bestuderen van criminologische, publiekrechtelijke en algemeen sociaalwetenschappelijke literatuur op hun inhoud en onderlinge verhouding.
9. De vaardigheid gebruik te maken van inzichten uit verschillende disciplines en deze toe te passen op criminologische vraagstukken.

Oordeelsvorming

10. Het verworven hebben van een disciplineoverstijgende, kritische en creatieve houding waardoor bij de verzameling van materiaal, de analyse en interpretatie van de gegevens de relevante aspecten van problemen op het terrein van criminaliteit en criminaliteitsbeheersing kunnen worden afgewogen.
11. Het ontwikkeld hebben van een comparatieve houding (historisch en internationaal vergelijkend) bij het analyseren van concrete vraagstukken.

Communicatie

12. De vaardigheid om op heldere wijze mondelinge en schriftelijke analyses te maken van criminaliteitsproblemen en probleemoplossingen te formuleren.

Leervaardigheden

13. Het ontwikkeld hebben van voldoende abstractie-, denk- en leervermogen om een academische vervolgstudie te kunnen aangaan.

Met deze eindkwalificaties kunnen afgestudeerden met succes instromen in (criminologische) masteropleidingen waarvoor een bacheloropleiding criminologie vereist of gewenst is.

Domeinspecifieke eisen van de masteropleiding Criminologie

Zoals reeds bij de bachelor is aangegeven, is er behoefte aan multidisciplinair opgeleide criminologen die in staat zijn op zelfstandige wijze onderzoek te doen en beschikken over de vaardigheden de multidisciplinaire kennis toe te passen op problemen op het gebied van criminaliteit en veiligheid. In de masterfase wordt voortgebouwd op de kennis, het inzicht en de vaardigheden die in de bacheloropleiding zijn aangeleerd. Het opleiden tot zelfstandig werken staat centraal. Er vindt een verdieping en verbreding van kennis plaats en de onderzoeksvaardigheden worden uitgebreid waardoor afgestudeerden in staat zijn om aan de bestudering en / of aanpak van meer complexe criminaliteitsproblemen mee te werken. Zij leren zelfstandig materiaal te verzamelen, te analyseren en te interpreteren. Dit proces moet leiden tot het geven van oordelen waarbij de beperkingen van oplossingen beargumenteerd moeten kunnen worden. Daarnaast wordt de kennis en inzicht in beleidsprocessen en de evaluatie daarvan vergroot en waar relevant in internationaal perspectief geplaatst. De nadruk ligt op het analyseren van het beleid of concrete vraagstukken, kritisch doorlichten en toetsen aan de verkregen kennis en inzichten. Daarbij worden verschillende methoden van onderzoek toegepast.

Getraind wordt om bevindingen te communiceren met vakgenoten en niet-specialisten. Een afgestudeerde master moet in staat zijn op zelfstandige wijze een vervolgstudie te volgen.

In het afstudeerproject leren studenten zelfstandig empirisch onderzoek doen door het formuleren van een probleemstelling, het verzamelen van materiaal, het analyseren en beoordelen van gegevens en het formuleren en beargumenteren van oplossingen. Het is duidelijk dat hierbij de verworven theoretische en methodische kennis en inzichten moeten worden toegepast. De afgestudeerde master moet in staat zijn zelfstandig onderzoek op te zetten en uit te voeren en is geschikt voor functies in de wetenschap, de beleidssector en de uitvoerende sfeer. De eindkwalificaties van de masteropleiding Criminologie sluiten aan bij de wensen van het beroepenveld. Daartoe vindt afstemming met het beroepenveld plaats.

De masteropleidingen Criminologie beogen een breed gevormde academicus op te leiden die een discipline overstijgende kennis heeft van criminaliteit en criminaliteitsbeheersing, die vaardigheden bezit om onderzoek te doen in dit veld en die in beleidsfuncties de vertaalslag kan maken tussen het normatieve kader waarin de jurist werkt en de empirische categorieën die worden gehanteerd door de sociale wetenschapper.

Deze doelstelling is vertaald in de volgende uitgangspunten:

- Het bieden van een verdieping van zowel de theoretische als de methodische vakken van de bacheloropleiding Criminologie. De eerder opgedane kennis en vaardigheden worden op geïntegreerde wijze toegepast op specifieke problemen op het terrein van veiligheid, criminaliteit en criminaliteitsbeleid;
- Het bieden van een wetenschappelijke oriëntatie op het vakgebied van de criminologie;
- Het vormen van een zelfstandige en interdisciplinaire onderzoeker.

De onderwijsdoelstelling en uitgangspunten zijn omgezet in de volgende eindkwalificaties van de masteropleiding:

Eindkwalificaties masteropleiding Criminologie

Kennis en inzicht

1. Kennis van en inzicht in de juridische, maatschappelijke en historische aspecten van criminologische vraagstukken en hun onderlinge samenhang.
2. Beschikken over een zodanig gedegen kennis van en inzicht in het recht en de sociaal-wetenschappelijke disciplines, dat nieuwe ontwikkelingen op het gebied van criminologie criminaliteitsbeheersing en veiligheid te kunnen worden geplaatst en op hun relevantie te kunnen worden beoordeeld.
3. Diepgaande criminologische, juridische en sociaal-wetenschappelijke kennis van en inzicht in het gebied van het gekozen beroepenveld en inzicht in de onderlinge samenhang van de benaderingen.

Toepassen van kennis en inzicht

4. Het op geïntegreerde en creatieve wijze kunnen toepassen van de in de bacheloropleiding opgedane kennis en vaardigheden op specifieke problemen op het gebied van veiligheid, criminaliteit en het beleid op deze terreinen en vernieuwende oplossingen kunnen aandragen.
5. In staat zijn tot het zelfstandig verrichten van een wetenschappelijk criminologisch multidisciplinair onderzoek.
6. Op zelfstandige en multidisciplinaire wijze de criminologie kunnen beoefenen in een functie op academisch niveau.

Oordeelsvorming

7. Het verworven hebben van een disciplineoverstijgende, zelfstandige, kritische en creatieve houding waardoor een oordeel kan worden gevormd over een bepaald criminaliteitsprobleem en/of de aanpak ervan.
8. Het ontwikkeld hebben van een comparatieve houding (historisch en internationaal vergelijkend) bij het analyseren van concrete vraagstukken waardoor de analyse van problemen in een bredere context kan worden geplaatst.

Communicatie

9. Beschikken over goede mondelinge en schriftelijke vaardigheden om op heldere wijze verslag van een criminologisch onderzoek te kunnen doen en een eigen visie over criminologische vraagstukken te kunnen formuleren.

Met deze eindkwalificaties moeten afgestudeerden met succes kunnen instromen in beroepen waarvoor een masteropleiding criminologie geëigend is, zoals het zelfstandig opzetten (en uitvoeren) van wetenschappelijk onderzoek, het ontwikkelen van nieuw beleid in beleidsfuncties en het vervullen van specifieke functies (op het gebied van de gekozen specialisatie) bij ministeries, lokale overheden, onderzoeksinstituten.

Bijlage 3: Beoogde eindkwalificaties

Bacheloropleiding Criminologie

Primaire doel van de opleiding is de bachelor uit te rusten met de kennis, inzicht en vaardigheden die noodzakelijk zijn om toegang te krijgen tot de masteropleiding criminologie.

Academische houding

1. De bachelor heeft kennis van en inzicht in het wetenschappelijk domein van de criminologie waaronder inzicht in de samenhang tussen de belangrijkste disciplines binnen dit domein.
2. De bachelor is vertrouwd met de grondslagen en de dragende beginselen van het recht, alsmede met de aard, inhoud en betekenis van de voor de criminologie relevante sociale wetenschappen.
3. De bachelor is in staat om kritisch te reflecteren op het recht - mede gelet op de grenzen van (deel)vakgebieden - en heeft inzicht in de maatschappelijke en ethische context waarin de criminologie zich ontwikkelt en manifesteert.

Juridische en sociaal-wetenschappelijke kennis en professionele vaardigheden

4. De bachelor heeft kennis van en inzicht in de hoofdlijnen van de volgende deelgebieden:
 - a. beschrijvende criminologie (inleiding criminologie, criminologische vaardigheden, alsmede aard, omvang en schade van criminaliteit),
 - b. verklarende criminologie (theoretische criminologie, practicum verklarende criminologie, alsmede ontstaan en ontwikkeling van crimineel gedrag),
 - c. preventieve en repressieve interventiestrategieën (preventie en straffen, en rechtshandhaving),
 - d. methoden en technieken van criminologisch onderzoek, inclusief de daarbij behorende vaardigheden voor sociaal-wetenschappelijk academisch onderzoek,
 - e. relevante juridische toepassingsgebieden zoals rechtsfilosofie, rechtseconomie en straf- en strafprocesrecht, inclusief de daarbij behorende vaardigheden voor rechtswetenschappelijk onderzoek,
5. De bachelor is in staat om een eenvoudig criminologisch onderzoek te doen, heeft zich daartoe geoefend in het (snel) verzamelen en interpreteren van relevante informatie, zowel in papieren als in digitale versies, is getraind in het scherp leren onderscheiden van feiten en meningen, en in beantwoording van gestelde vragen.
6. De bachelor bacheloropleiding is in staat de onderzoekresultaten neer te leggen in een helder en consistent onderzoekverslag.
7. De bachelor is in staat om relevante criminologische problemen te analyseren, en daarover een helder en consistent betoog te schrijven en om dit mondeling te presenteren.
8. De bachelor is in staat om een beargumenteerde positie in te nemen in een criminologisch debat, en om een standpunt te verwoorden met kracht van argumenten.

Algemene kwalificatie

9. De bachelor beschikt over die criminologische kennis, inzicht en vaardigheden om gekwalificeerd te zijn:
- om toegelaten te worden tot een criminologische en andere op de opleiding aansluitende master;
 - om eenvoudig wetenschappelijk en/ of praktijkgericht onderzoek te verrichten en;
 - om werkzaam te zijn in een veelal ondersteunende functie binnen de publieke en private sector.

Vergelijking Dublin-descriptoren en eindkwalificaties van de bacheloropleiding Criminologie

	Dublin-descriptoren voor een bacheloropleiding	Eindkwalificatie
Kennis en inzicht	Heeft aantoonbare kennis en inzicht van een vakgebied, waarbij wordt voortgebouwd op het niveau bereikt in het voortgezet onderwijs en dit wordt overtroffen; functioneert doorgaans op een niveau waarop met ondersteuning van gespecialiseerde handboeken enige aspecten voorkomen waarvoor kennis van de laatste ontwikkelingen in het vakgebied is vereist.	1, 2, 4
Toepassen kennis en inzicht	Is in staat om zijn/haar kennis en inzicht op dusdanige wijze toe te passen dat dit een professionele benadering van zijn/haar werk laat zien, en beschikt verder over competenties voor het opstellen en verdiepen van argumentaties en voor het oplossen van problemen op het vakgebied.	3, 5, 6, 7, 8
Oordeelsvorming	Is in staat om relevante gegevens te verzamelen en interpreteren (meestal op het vakgebied) met het doel een oordeel te vormen dat mede gebaseerd is op het afwegen van relevante sociaal-maatschappelijke, wetenschappelijke of ethische aspecten.	3, 6, 7, 8
Communicatie	Is in staat om informatie, ideeën en oplossingen over te brengen op een publiek bestaande uit specialisten of niet-specialisten.	6, 7, 8
Leervaardigheden	Bezit de leervaardigheden die noodzakelijk zijn om een vervolgstudie die een hoog niveau van autonomie veronderstelt aan te gaan.	Neergelegd in art. 1.4 van de Onderwijs- en examenregeling (OER)

Matrix vakken/eindtermen bacheloropleiding Criminologie

	Eindtermen bacheloropleiding Criminologie											
	1.	2.	3.	4a	4b	4c	4d	4e	5.	6.	7.	8.
<i>JAAR 1 vakken Criminologie</i>												
Encyclopedie van de rechtswetenschap		x	x					x				
Inleiding criminologie	x			x								
Inleiding rechtspsychologie		x	x									
Inleiding sociologie		x	x				x					
Inleiding straf- en strafprocesrecht		x						x				
Daders en slachtoffers			x									
Criminologische vaardigheden	x			x					x	x	x	
Methoden en technieken van criminologisch onderzoek I		x					x					
<i>JAAR 2 vakken Criminologie</i>												
Inleiding staats- en bestuursrecht		x						x				
Theoretische criminologie		x			x						x	
Rechtshandhaving en politie						x			x	x	x	x
Capita Selecta Rechtssociologie		x	x									
Methoden en technieken van criminologisch onderzoek II		x					x					
Rechtsfilosofie								x				
Practicum verklarende criminologie	x				x				x	x	x	x
Rechtseconomie		x						x				
<i>JAAR 3 vakken Criminologie</i>												
Straf- en strafprocesrecht		x						x				
Ontstaan en ontwikkeling van crimineel gedrag					x				x	x		
Aard, omvang en schade van criminaliteit	x		x	x								
Preventie en straffen			x			x					x	
Keuzevakruimte												
Onderzoeksvaardigheden en eindwerkstuk	x				x		x		x	x	x	x

Toelichting:

x = Vak in rij draagt bij aan het realiseren van de eindterm in de kolom

Masteropleiding Criminologie

Kennis en inzicht

1. De master heeft grondige kennis en inzicht in het wetenschappelijk domein van de criminologie, waaronder een grondig inzicht in de samenhang tussen de belangrijkste disciplines binnen dit domein.
2. Afhankelijk van de profielkeuze, heeft de master grondige kennis en inzicht van het deelgebied:
 - a. forensische criminologie, in het bijzonder van:
 - i. misdaadanalyse en daderprofilering
 - ii. criminalistiek
 - iii. forensische accountancy
 - iv. forensische psychiatrie, dan wel van:
 - i. veiligheidsbeleid
 - ii. integrale rechtshandhaving
 - iii. penitentiair recht
 - b. veiligheidsbeleid en rechtshandhaving, in het bijzonder van:
 - i. veiligheidsbeleid
 - ii. integrale rechtshandhaving
 - iii. penitentiair recht
3. De master is in staat kennis uit criminologische deelgebieden te integreren in het bijzonder op het gebied van criminaliteit in urbane setting, en van internationale vormen van criminaliteit en de aanpak daarvan.
4. De master heeft naast de genoemde kennis en inzicht op de diverse deelgebieden, inzicht in hun samenhang, hun complementariteit, hun overlapping en hun verschillen, en hun maatschappelijke context.
5. De master heeft inzicht in internationale vormen van criminaliteit en criminaliteitsbestrijding, alsmede in de vergelijking van criminaliteit en justitiële systemen tussen landen.

Academische en andere vaardigheden

- 6a. De master is in staat om (buitenlandse) literatuur, criminologische bronnen en complexe cases die betrekking hebben op de gebieden, hierboven genoemd onder kennis en inzicht diepgaand en in onderling verband te analyseren en te interpreteren, daarbij maatschappelijke aspecten te betrekken, daarover kritische vragen te stellen en vernieuwende oplossingen aan te dragen.
- 6b. De master is verder in staat om zijn bevindingen en conclusies mondeling en schriftelijk helder te presenteren, zowel voor vakgenoten als voor niet-criminologen.
7. De master is in staat om zich, op basis van op wetenschappelijk verantwoorde wijze vergaarde gegevens, en op basis van een verantwoorde en controleerbare afweging zelfstandig een mening te vormen over criminologische maatschappelijke vraagstukken.
8. De master is in staat om actief deel te nemen aan een wetenschappelijk debat op de gebieden, genoemd onder kennis en inzicht.
9. De master is in staat om zelfstandig een criminologisch onderzoek op academisch niveau voor te bereiden en uit te voeren, (verzamelen van informatie, meten en interpreteren van gegevens, interdisciplinaire benadering van de vraagstelling, conclusies trekken, evalueren en aanbevelingen en suggesties doen voor verder onderzoek).

Algemene kwalificatie

10. De master beschikt over die criminologische kennis, inzicht en vaardigheden om gekwalificeerd te zijn:

- a. om wetenschappelijk onderzoek te verrichten en toegelaten te worden tot de vervolgstudie die tot de academische promotie leidt,
- b. om op academisch niveau werkzaam te zijn in een functie binnen de publieke en private sector.

Vergelijking Dublin-descriptoren en eindkwalificaties van de masteropleiding Criminologie

	Dublin-descriptoren voor een masteropleiding	Eindkwalificatie
Kennis en inzicht	Heeft aantoonbare kennis en inzicht, gebaseerd op de kennis en het inzicht op het niveau van de bachelor en die deze overtreft en/of verdiept, alsmede een basis of een kans biedt om een originele bijdrage te leveren aan het ontwikkelen en/of toepassen van ideeën, vaak in onderzoeksverband.	1, 2, 3, 4, 5
Toepassen kennis	Is in staat om kennis en inzicht en probleemoplossende en inzicht vermogens toe te passen in nieuwe of onbekende omstandigheden binnen een bredere (of multidisciplinaire) context die gerelateerd is aan het vakgebied; is in staat om kennis te integreren en met complexe materie om te gaan.	6, 7, 8, 9
Oordeelsvorming	Is in staat om oordelen te formuleren op grond van onvolledige of beperkte informatie en daarbij rekening te houden met sociaal-maatschappelijke en ethische verantwoordelijkheden die zijn verbonden aan het toepassen van eigen kennis en oordelen.	6, 7, 8, 9
Communicatie	Is in staat om conclusies, alsmede de kennis, motieven en overwegingen die hieraan ten grondslag liggen, duidelijk en ondubbelzinnig over te brengen op een publiek van specialisten of niet-specialisten.	6, 8
Leervaardigheden	Bezit de leervaardigheid die hem of haar in staat stelt een vervolgstudie aan te gaan met een grotendeels zelfgestuurd of autonoom karakter.	10

Matrix vakken/eindkwalificaties masteropleiding Criminologie

	Eindkwalificaties masteropleiding Criminologie										
	1	2a	2b	3	4	5	6a	6b	7	8	9
<i>Masterafstudeerrichting Forensische Criminologie</i>											
Stadscriminologie - Practicum	x			x			x	x		x	x
Criminalistiek		x									
Forensische accountancy		x									
Misdaadanalyse		x					x	x	x		
Forensische psychiatrie		x									
International and comparative criminology - Privatissimum	x			x	x	x	x			x	
Scriptie									x		x
<i>Masterafstudeerrichting Veiligheidsbeleid en Rechtshandhaving</i>											
Stadscriminologie - Practicum	x			x			x	x		x	x
Integrale rechtshandhaving			x	x			x	x			
Penitentiair recht			x								
Veiligheidsbeleid			x				x	x	x		
International and comparative criminology - Privatissimum	x			x	x	x	x			x	
Scriptie							x	x	x		x

Bijlage 4: Overzicht van de programma's

Overzicht van het programma van de bacheloropleiding Criminologie

Verplichte vakken/niveau	Studie- punten (ec)	Onderwijsvormen	Toetsvormen	Totaal contacturen	Contacturen uit onderwijs	Contacturen overig
Jaar 1						
Encyclopedie vd rechtswetenschap niveau 100	10	hc en wg	Schriftelijk tentamen 40 mc-vragen	45	40	5
Inleiding criminologie niveau 200	10	hc en wg	Schriftelijk tentamen (75%) en tussentijds schriftelijk werk	43	38	5
Inleiding rechtspsychologie niveau 200	5	hc en wg	Schriftelijk tentamen bestaande uit essay-vragen	25	20	5
Inleiding sociologie niveau 200	5	hc en wg	Schriftelijk tentamen met open vragen (70%) en interviewopdracht (30%)	25	20	5
Inleiding straf- en strafprocesrecht niveau 100	10	hc, wg en gestructureerde zelfstudie	Schriftelijk tentamen	45	40	5
Daders en slachtoffers niveau 100	10	hc en wg	Schriftelijk tentamen bestaande uit essay-vragen	45	40	5
Criminologische Vaardigheden niveau 100	5	hc en wg	Schriftelijke opdrachten	16	14	2
Methoden en technieken van criminologisch onderzoek I niveau 200	5	hc en wg	Schriftelijk tentamen	15	10	5
Propedeuse tutoraat	0	wg	n.v.t.	22	8	14
Totaal	60			281	230	51
Jaar 2						
Theoretische criminologie niveau 200	10	hc en wg	Schriftelijk tentamen (open vragen), 5 opdrachten voor de werkgroepen, schriftelijke eindopdracht bij de werkgroep	35	30	5

Inleiding staats- en bestuursrecht niveau 100	10	hc en wg	Schriftelijk tentamen, deels bestaand uit meerkeuzevragen (ongeveer 75%) en deels uit essayvragen (ongeveer 33%)	45	40	5
Rechtshandhaving en politie niveau 300	5	hc en wg	Schriftelijk tentamen, werkstuk en mondelinge presentatie	25	20	5
Capita Selecta Rechtssociologie niveau 200	5	hc en wg	Tentamen met essayvragen	25	20	5
Methoden en technieken van criminologisch onderzoek II niveau 300	10	hc en wg	Schriftelijk tentamen met open vragen (80%) en SPSS opdracht (20%)	41	36	5
Rechtsfilosofie niveau 400	10	hc en wg	Schriftelijk tentamen 50% en werkgroep papers 50% hetzij wg vervangend schriftelijk literatuurtentamen 50%	45	40	5
Practicum verklarende criminologie niveau 300	5	wg	Individuele opdrachten (1/3), groepsopdrachten (1/3) en participatie (1/3)	22	20	2
Rechtseconomie niveau 200	5	hc en wg	schriftelijk tentamen, open vragen	25	20	5
Totaal	60			263	226	37
Jaar 3						
Straf- en strafprocesrecht niveau 400	10	hc, wg en gestructureerde zelfstudie	Schriftelijk tentamen, open boek, open vragen	45	40	5
Ontstaan en ontwikkeling van crimineel gedrag nivea 400	5	hc en wg	Schriftelijk tentamen met essayvragen (75%) en wekelijkse opdrachten (25%)	45	40	5
Aard, omvang en schade van criminaliteit niveau 400	5	hc en wg	Open boek tentamen, tussentijds werk schriftelijk en participatie	25	20	5
Preventie en straffen niveau 400	5	hc en wg	Schriftelijk tentamen bestaande uit essay-vragen	25	20	5
Keuzevakruimte bachelor criminologie semester 1 niveau 200	5	nvt	nvt	25	20	5
Onderzoeksvaardigheden in de criminologie en eindwerkstuk niveau 400	20	hc en practica	Vijf tussentijdse opdrachten (behorende bij cursorisch deel) en bachelorscriptie	76	74	2
Keuzevakruimte bachelor criminologie semester 2	10	nvt	nvt	45	40	5
Totaal	60			286	254	32

Overzicht van het programma van de masteropleiding Criminologie

Verplichte vakken/niveau	Studie-punten (ec)	Onderwijsvormen	Toetsvormen	Totaal contacturen	Contacturen onderwijs	Contacturen overig
Master Criminologie afstudeerrichting Veiligheidsbeleid en Rechtshandhaving						
Stadscriminologie - practicum (niveau 500) (verplicht)	10	hc	Engelstalige recensie van een klassieker en een publicabel Nederlandstalig wetenschappelijk artikel	17,5	10	7,5
Integrale rechtshandhaving (niveau 500) (verplicht)	10	hc en wg	Vier beknopte toetsen over de literatuur (30%), schriftelijk tentamen (20%) en werkstuk (50%)	39	34	5
Penitentiair recht (niveau 500) (verplicht)	5	hc en wg	Schriftelijk tentamen	21	16	5
Veiligheidsbeleid (niveau 500) (verplicht)	5	hc en wg	Schriftelijk tentamen (50%) en werkstuk (50%)	25	20	5
International and Comparative Criminology - Privatissimum (niveau 600) (verplicht)	10	hc en wg	Papers (70%), reviews (30%)	41	36	5
<i>Een van de drie onderstaande scriptievormen (verplicht):</i>						
* Scriptie: Veiligheidsbeleid en rechtshandhaving (niveau 600)	20	nvt	nvt	12	8	284*
* Scriptie incl. stage: Veiligheidsbeleid en rechtshandhaving (niveau 600)	20	nvt	nvt	12	8	284*
* Scriptie en stage: Veiligheidsbeleid en rechtshandhaving (niveau 600)	20	nvt	nvt	12	8	284*
Totaal	60			435,5	124	311,5*

Master Criminologie afstudeerrichting Forensische Criminologie						
Stadscriminologie - practicum (niveau 500) (verplicht)	10	hc	Engelstalige recensie van een klassieker en een publicabel Nederlandstalig wetenschappelijk artikel	17,5	10	7,5
Criminalistiek (niveau 500) (verplicht)	5	hc en wg	Schriftelijk tentamen (67%) en presentatie (33%)	25	20	5
Forensische accountancy (niveau 500) (verplicht)	5	hc en wg	Schriftelijk tentamen (75%) en schriftelijke opdrachten (25%)	23	18	5
Misdaadanalyse (niveau 500) (verplicht)	5	hc en wg	Werkstuk over een inhoudelijk probleem	22	20	2
Forensische psychiatrie (niveau 500) (verplicht)	5	hc en wg	Schriftelijk tentamen + tentamenvragen college	25	20	5
International and Comparative Criminology - Privatissimum (niveau 600) (verplicht)	10	hc en wg	Papers (70%), reviews (30%)	41	36	5
<i>Een van de drie onderstaande scriptievormen (verplicht):</i>						
* Scriptie: Forensische criminologie (niveau 600)	20	nvt	nvt	12	8	284*
* Scriptie incl. stage: Forensische criminologie (niveau 600)	20	nvt	nvt	12	8	284*
* Scriptie en stage: Forensische criminologie (niveau 600)	20	nvt	nvt	12	8	284*
Totaal	60			435,5	124	311,5

Bijlage 5: Kwantitatieve gegevens over de opleidingen

Instroom-, doorstroom- en uitstroomgegevens

Instroom bacheloropleiding Criminologie voltijd uitgesplitst naar vooropleiding 2005/2011

	2005		2006		2007		2008		2009		2010		2011	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
VWO	64	80	71	82	84	79	81	82	86	83	102	85	94	82
HBO	8	10	3	3	4	4	4	4	8	8	2	2	1	1
HBO-prop	5	6	6	7	9	8	10	10	3	3	13	11	16	14
WO-prop	0		2	2	3	3	1	1	3	3	0		0	
WO-ba	0		2	2	1	1	2	2	0	0	0		0	
WO	0		1	1	1	1	0		0		0		0	
Overig	3	4	2	2	5	5	1	1	4	4	3	3	4	3
Onbekend	0		0		0		0		0		0	0	0	
Totaal	80	100	87	100	107	100	99	100	104	100	120	100	115	100

Bron: Cijfers bestuurlijke informatievoorziening Universiteit Leiden

Instroom bacheloropleiding criminologie deeltijd uitgesplitst naar vooropleiding 2005/2011

	2005		2006		2007		2008		2009		2010		2011	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
VWO	1	20	0	0	0	0	2	50	2	29	1	14	3	60
HBO	4	80	2	40	3	60	1	25	3	43	3	43	1	20
HBO-prop	0	0	1	20	0	0	0	0	1	14	2	29	1	20
WO-prop	0	0	1	20	1	20	0	0	0	0	1	14	0	0
WO-ba	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
WO	0	0	0	0	1	20	0	0	1	14	0	0	0	0
Overig	0	0	1	20	0	0	1	25	0	0	0	0	0	0
Totaal	5	100	5	100	5	100	4	100	7	100	7	100	5	100

Bron: Cijfers bestuurlijke informatievoorziening Universiteit Leiden

Instream masteropleiding Criminologie, vol- en deeltijd

Studiejaar	Instream totaal	Man	Vrouw	Voltijd	Deeltijd	Afkomstig andere universiteit	Afkomstig HBO
2005/2006	58	11	47	55	3	7	0
2006/2007	60	10	50	60	0	11	0
2007/2008	58	17	41	53	5	6	0
2008/2009	45	10	35	43	2	2	1
2009/2010	43	12	31	40	3	3	0
2010/2011	41	7	34	41	0	3	0
2011/2012	64	12	52	63	1	9	0

Bron: Cijfers Bestuurlijke Informatie voorziening Universiteit Leiden, aangevuld met informatie m.b.t. berkomst uit landelijke bron o.b.v. 1CijferHO

Propedeuserendement voltijd binnen 1, 2 en 3 jaar

Jaar	2005/2006	2006/2007	2007/2008	2008-2009	2009/2010
Cohort omvang	77	73	94	91	92
propedeuse <= 1jr	22%	29%	27%	41%	50%
propedeuse <= 2jr	57%	71%	68%	71%	77%
propedeuse <= 3jr	61%	75%	71%	74%	
Totaal propedeuse gehaald	61%	78%	71%		

Cohortdefinitie: alle vooropleidingen, 1 inschrijving binnen HO

Bron: cijfers BI op basis van gegevens 1CijferHO

Propedeuserendement deeltijd

Jaar	2005/2006	2006/2007	2007/2008	2008-2009	2009/2010
Cohort omvang	5	3	2	4	6
propedeuse <= 1jr					
propedeuse <= 2jr				25%	
propedeuse <= 3jr	20%			50%	33%
Totaal propedeuse gehaald	20%				

Cohortdefinitie: alle vooropleidingen, 1 inschrijving binnen HO

Bron: cijfers BI op basis van gegevens 1CijferHO

Bachelorrendement alle vooropleidingen – voltijdstudenten – een inschrijving binnen HO

Voltijdstudenten	2005/2006	2006/2007	2007/2008	2008-2009
Cohort omvang	77	73	94	91
bachelor <= 3jr	30%	36%	27%	30%
bachelor <= 4jr	44%	62%	53%	
bachelor <= 5jr	51%	63%		
bachelor <= 6jr	55%			
examen andere opleiding	3%	4%	3%	

Bron: cijfers BI op basis van gegevens 1CijferHO

Bachelorrendement alle vooropleidingen – deeltijdstudenten – een inschrijving binnen HO

Deeltijdstudenten	2005/2006	2006/2007	2007/2008	2008-2009
Cohort omvang	5	3	2	4
bachelor <= 3jr	20%			25%
bachelor <= 4jr	20%			
bachelor <= 5jr	20%			
bachelor <= 6jr	20%			
bachelor totaal				
examen andere opleiding				

Bron: cijfers BI op basis van gegevens 1CijferHO

Post-propedeuserendement binnen bacheloropleiding – alle vooropleidingen – een inschrijving binnen HO – voltijd

Jaar	2005	2006	2007	2008	2009	2010
propedeuse gehaald	47	57	67	67		
bachelor <= 3jr	49%	46%	37%	40%		
bachelor <= 4jr	72%	79%	75%			
bachelor <= 5jr	83%	81%				
bachelor <= 6jr	89%					
bachelor totaal						
examen andere opleiding	0%	4%	3%			

Bron: cijfers BI op basis van gegevens 1CijferHO

Post-propedeuserendement binnen bacheloropleiding – alle vooropleidingen – deeltijd – een inschrijving binnen HO

Jaar	2005	2006	2007	2008	2009	2010
propedeuse gehaald	1	0	0	2		
bachelor <= 3jr	100%			50%		
bachelor <= 4jr	100%					
bachelor <= 5jr	100%					
bachelor <= 6jr	100%					
bachelor Total						
examen andere opleiding	0%					

Bron: cijfers BI op basis van gegevens 1CijferHO

Masterrendement – voltijd – een inschrijving binnen HO

Jaar	2005	2006	2007	2008	2009	2010
1-jarige masters – instroom	55	60	53	43	40	41
master <= 1 jaar	13%	13%	9%	21%	40%	49%
master <= 2 jaar	78%	68%	57%	86 %	83 %	
master <= 3 jaar	85%	93%	87d%	98%		
master totaal	91%	97%	92%			

Bron: cijfers BI op basis van gegevens 1CijferHO

Tabel XIb: Masterrendement – deeltijd – een inschrijving binnen HO

Jaar	2005	2006	2007	2008	2009	2010
1-jarige masters – instroom	3		5	2	3	
master <= 1 jaar	33%				33%	
master <= 2 jaar	67%		40%	50%	33%	
master <= 3 jaar	67%		40%	100%		
master totaal	67%		40%			

Bron: cijfers BI op basis van gegevens 1CijferHO

NB: De schuin gedrukte/laatste rendementen zullen nog veranderen omdat een deel van het instroomcohort korter staat ingeschreven dan de periode genoemd onder “Binnen ... jaar”. Omdat de master een tweede instroommoment kent, heeft het deel van het cohort dat in februari is ingestroomd ook nog de periode van september t/m januari van het volgende kalenderjaar om het diploma te behalen en zodoende toch binnen de termijn het diploma te behalen.

Rendementen als % van herinschrijvers na één jaar – Universiteit Leiden bachelor voltijds

	Instroom	Her- inschrijver s	Na 2 jr	Na 3jr	Na 4 jr	Na 5 jr	Na 6 jr	Nog actief 2010
<i>Cohortjaar*</i>	<i>absoluut</i>	<i>% van cohort</i>	<i>% van herinschrijvers – cumulatief</i>					<i>% van berinschr.</i>
2002	84	79%	23%	45%	64%	68%	74%	nb
2003	86	88%	17%	41%	67%	74%	84%	nb
2004	116	84%	17%	46%	67%	79%	83%	3%
2005	165	73%	13%	52%	73%	80%		7%
2006	96	76%	3%	44%	77%			14%
2007	108	70%	1%	38%				49%
2008	101	79%	0%					86%
2009	106	81%						100%
<i>Cohort 2005 uitgesplitst naar inschrijving**</i>								
Eerste inschrij- ving WO	79	65%	0%	76%	71%	78%		12%
Tweede inschrij- ving WO	86	81%	33%	34%	74%	81%		3%

Bron: cijfers VSNU, bewerking VU

Gerealiseerde docent-studentratio

Staf-student ratio gebaseerd op onderwijsformatie

	2007/08	2008/09	2009/10 *	2010/11	2011/12
Aantal fte onderwijs t.b.v. criminologische vakken	6,5	6,7	7,8	8,5	9,6
Aantal ingeschreven studenten criminologie (per 1 december studiejaar)	256	347	355	336	346
Staf-student ratio criminologisch deel opleiding (75%)	29,5	38,7	34,3	29,8	27,1
Staf-student ratio juridisch deel opleiding (25%)	43,9	46,9	42,5	42,2	
Staf-student ratio criminologie inclusief juridisch deel opleiding	33,1	40,7	36,4	32,9	

* M.i.v. 1 januari 2009 is de verhouding onderwijs-onderzoek voor hoogleraren, UHD's en UD's en overig WP vastgesteld op 70:30 in plaats van 65:35.

Toelichting: In deze tabel wordt het aantal studenten dat is ingeschreven voor de bachelor- en masteropleidingen Criminologie op 1 december van het genoemde studiejaar gedeeld door het aantal fte onderwijsformatie (alle

geldstromen, peildatum 31 december). Dit is de door de VSNU gehanteerde definitie voor de staf-student ratio. Er is een staf-student ratio berekend voor de criminologische opleidingen die is opgebouwd uit een criminologisch deel en een juridisch deel. Het criminologische deel wordt berekend door het aantal fte onderwijs (peildatum 31 december van het desbetreffende jaar) van de staf die het onderwijs in de criminologische vakken verzorgt te delen door het aantal ingeschreven studenten criminologie per 1 december van het genoemde studiejaar. Daarbij wordt verdisconteerd dat de staf criminologie slechts 75% van het onderwijs in de opleiding verzorgt. De overige 25% van de opleiding bestaat uit juridisch onderwijs dat wordt verzorgd door andere afdelingen en dat de studenten criminologie meestal volgen gezamenlijk met studenten van de juridische opleidingen. Voor dit, juridische, deel van de staf-studentratio wordt de staf-student-ratio genomen van de juridische opleidingen, waarbij de staf die het onderwijs van de bachelor- en masteropleiding criminologie verzorgt buiten beschouwing blijft. Voor de totale staf-student ratio voor de bachelor- en masteropleiding criminologie wordt het gewogen gemiddelde genomen over het criminologische en het juridische deel van de opleiding, waarbij het eerstgenoemde voor 75% meetelt en het laatstgenoemde voor 25%.

Gemiddeld aantal contacturen per fase van de studie

Contacturen en stage-uren

En Mediastudies Bacheloropleiding Criminologie

	<i>Jaar I</i>	<i>Jaar II</i>	<i>Jaar III</i>
Contacturen in de vorm van onderwijs (hoorcollege, werkgroep – voor propedeuse – eerstejaars tutoraat, responsiecolleges, practica, scriptie-begeleiding)	230	226	254
Contacturen overig (d.w.z. toetsen, nabesprekingen, individueel contact)	51	37	32

Masteropleiding Criminologie

	<i>Specialisatie Veiligheidsbeleid en Rechts-handhaving</i>	<i>Specialisatie Forensische Criminologie</i>
Contacturen in de vorm van onderwijs (hoorcollege, werkgroep, responsiecolleges, practica, scriptiebegeleiding)	124	124
Contacturen overig (d.w.z. toetsen, nabesprekingen, individueel contact)	32	32
Stage-uren	280	280
Totaal aantal contacturen	436	436

Toelichting op de inrichting van het onderwijs en contacturen komt aan bod in hoofdstuk 4.1.3.

Bijlage 6: Bezoekprogramma

Tijd	Onderdeel	Gesprekspartners
Dinsdag 22 mei 2012		
15.30 – 18.00	Inzien documenten (zaal 6 Golden Tulip Hotel)	
18.00 – 20.00	Vorbereidende bijeenkomst commissie, bespreken zelfevaluatie en scripties, aansluitend diner	
Woensdag 23 mei 2012		
08.15	Ontvangst commissie	
08.30 - 09.30	Gesprek met inhoudelijk verantwoordelijken	<ul style="list-style-type: none"> - Mw. Mr.dr. P.M. (Pauline) Schuyt, portefeuillehouder onderwijs faculteitsbestuur - Mw. Prof.dr. J.P. (Joanne) van der Leun, opleidingsdirecteur bacheloropleiding en masteropleiding Criminologie - Dhr. Dr. J.W. (Jan) de Keijser, coördinator masterafstudeerrichting Veiligheidsbeleid en rechtshandhaving - Dhr. Dr. J.A. (Johan) van Wilsem, coördinator masterafstudeerrichting Forensische Criminologie - Dhr. Prof.dr. P. (Paul) Nieuwbeerta, hoofd afdeling Criminologie - Dhr. Prof.dr.mr. E.R. (Erwin) Muller, wetenschappelijk directeur Instituut Strafrecht en Criminologie
09.30 – 10.00	Gesprek met alumni	<ul style="list-style-type: none"> - Mw. T. (Tjarda) Hersman MSc, Senior Consultant Public Security bij Capgemini Consulting (afstudeerrichting Veiligheidsbeleid en Rechtshandhaving) - Mw. E. (Evelien) van Zuidam MSc, zelfstandig consultant (afstudeerrichting Forensische Criminologie) - Dhr S. (Sybren) Eppinga MSc, beleidsondersteuner Team Openbare Orde en Veiligheid, gemeente Woerden (afgestudeerd bacheloropleiding Criminologie Leiden, masteropleiding Criminologie VU) - Mw. S. (Sophie) van Rooijen MSc, Forensisch adviseur Politie Kennemerland (afstudeerrichting Forensische Criminologie) - Mw. F. (Flora) Trumpie MSc, Rijkstrainee - Beleidsmedewerker, Afdeling Bestuurlijke Aanpak, Directie Veiligheid en Bestuur, Ministerie van Veiligheid en Justitie (afstudeerrichting Veiligheidsbeleid en Rechtshandhaving) - Mw. A.J. (Avalon) Leupen MSc, tijdelijk docente Criminologie (afstudeerrichting Veiligheidsbeleid en Rechtshandhaving) - Dhr. R.S. (Rolf) van Wegberg MSc, onderzoeker en docent Criminologie (afstudeerrichting Veiligheidsbeleid en Rechtshandhaving)
10.00 - 10.30	Gesprek met studenten BA (voltijd en deeltijd)	<ul style="list-style-type: none"> - Dhr T. (Tim) van Lit (jaar 1) - Mw. H. (Hanna) Sijssling (jaar 1) - Dhr. F. (Frank) Mourits (jaar 1) deeltijd - Mw. N. (Nicole) Emmerik (jaar 2) - Dhr. D. (Danny) Alblas (jaar 2) deeltijd - Mw. K. (Kelly) van Heel (jaar 2) - Mw. D. (Desiré) Frans (jaar 3) - Dhr. M. (Mark) Engelhart (jaar 3)

10.30 – 10.45	<i>Paauze, overleg commissie</i>	
10.45 – 11.15	Gesprek met studenten MA (voltijd en deeltijd)	<ul style="list-style-type: none"> - Mw. M. (Magali) Veldhuis, afstudeerrichting Forensische Criminologie (deeltijd) - Mw. S. (Sharon) Sandig, afstudeerrichting Veiligheidsbeleid en Rechtshandhaving - Dhr. Y. (Yannick) van Eijk, afstudeerrichting Veiligheidsbeleid en Rechtshandhaving - Dhr. J. (Joren) Dielissen, afstudeerrichtingen Veiligheidsbeleid en Rechtshandhaving en Forensische Criminologie - Mw. M. (Margot) Kuipers, afstudeerrichting Veiligheidsbeleid en Rechtshandhaving - Mw. I. (Inge) Schepens, afstudeerrichting Forensische Criminologie - Dhr. C. (Chris) Pellemans, afstudeerrichting Forensische Criminologie - Mw. S. (Simone) Luijk, afstudeerrichting Criminologie
11.15 - 12.00	Gesprek met docenten BA en MA	<ul style="list-style-type: none"> - Mw.mr.dr. M.A.H. (Maartje) van der Woude, begeleiding bachelor- en masterscripties, stage- en scriptiecoördinator, docent/coördinator Criminologie voor Juristen - Mw. Dr. G. (Gwen) van Eijk, docente Daders en slachtoffers, begeleiding bachelor- en masterscripties - Mw. Dr. K.F. (Karlijn) Kuijpers, docente Aard, omvang en schade van Criminaliteit, Methoden en Technieken II, begeleiding bachelor- en masterscripties - Dhr. J.L. (Jasper) de Bie MSc, coördinator/docent International and Comparative criminology, begeleiding bachelor- en masterscripties - Prof.dr.mr. A.A.J. (Arjan) Blokland, docent theoretische criminologie, begeleiding bachelor- en masterscripties - Mw. A.A.T. (Anke) Ramakers, docente Methoden en Technieken II - Mw.prof.dr. J.P. (Joanne) van der Leun, docente/coördinator practicum Stadscriminologie, Inleiding Sociologie, begeleiding masterscripties - Dhr. Mr.dr. G.K. (Ard) Schoep, docent/coördinator Straf- en strafprocesrecht
12.00 - 13.00	<i>Lunch, overleg commissie, inloopspreekuur</i>	
13.00 – 13.30	Gesprek met leden van de Opleidingscommissie	<ul style="list-style-type: none"> - Dhr. Dr. J.A. (Johan) van Wilsem, docent-lid opleidingscommissie - Mw. Dr. G.N.G. (Gabry) Vanderveen, oud-docentlid opleidingscommissie - Dhr R. (Rogier) Vijverberg, student-lid opleidingscommissie - Mw. A. (Astrid) Bentvelzen, student-lid opleidingscommissie - Dhr. C. (Cedric) Furr MSc, oud-studentlid opleidingscommissie
13.30 – 14.15	Gesprek met leden van de examencommissie en de studieadviseur	<ul style="list-style-type: none"> - Dhr. Dr. J.W. (Jan) de Keijser, voorzitter examencommissies bacheloropleiding en masteropleiding, - Dhr. Mr.dr. M.J.J. (Maarten) Kunst, plaatsvervangend

		voorzitter, tevens secretaris examencommissie bachelor - Mw. Mr. S.G.C. (Sigrid) van Wingerden MSc, secretaris examencommissie master - Mw. Mr. G.N.G. (Gabry) Vanderveen, oud-lid examencommissie bacheloropleiding en master Mw. Mr. A. (Ada) Deelder-Kamerlingh, studieadviseur
14.15 - 14.45	Vorbereiden eindgesprek	
14.45 - 15.30	Gesprek met formeel en inhoudelijk verantwoordelijken	- Mw. Mr.dr. P.M. (Pauline) Schuyt, portefeuillehouder onderwijs faculteitsbestuur - Mw. Prof.dr. J.P. (Joanne) van der Leun, opleidingsdirecteur bacheloropleiding en masteropleiding Criminologie - Dhr. Dr. J.W. (Jan) de Keijser, coördinator masterafstudeerrichting Veiligheidsbeleid en rechtshandhaving - Dhr. Dr. J.A. (Johan) van Wilsem, coördinator master- afstudeerrichting Forensische Criminologie - Dhr. Prof.dr. P. (Paul) Nieuwbeerta, hoofd afdeling Criminologie - Dhr. Prof.dr.mr. E.R. (Erwin) Muller, wetenschappelijk directeur Instituut Strafrecht en Criminologie
15.30 - 17.30	Opstellen voorlopige bevindingen door commissie	
17.30 - 17.45	Mondelinge rapportage van voorlopige bevindingen	
17.45	Afsluitende borrel	

Bijlage 7: Bestudeerde afstudeerscripties en documenten

Voor het bezoek heeft de commissie de afstudeerscripties bestudeerd van de studenten met de volgende studentnummers:

Bacheloropleiding Criminologie

0823449	0709948	0702897	0817260	0036919
0667188	0826391	0813079	0600768	0710822
0727113	0816329	0723991	0819808	0623067
0718262	0706140	0727008	0803219	0826316
0703745	0818317	0727067	0706175	0837474

Masteropleiding Criminologie

0437336	0506621	0002909
0446459	0703737	0526088
1079107	0524735	0418285
0710822	0509507	0660744
0605514	0500259	0422827

Tijdens het bezoek heeft de commissie onder meer de volgende documenten bestudeerd (deels als *hard copies* en deels via de elektronische leeromgeving):

- 1) De facultaire onderwijsmissie Criminologie;
- 2) De facultaire studielastmeter (bijlage bij het Handboek Onderwijs dat deze zomer wordt vervangen door Intranet Onderwijs);
- 3) Memo over de stand van zaken m.b.t. Intranet Onderwijs (er wordt een log-in gegeven voor de werkversie);
- 4) Informatie over de Honours Classes: vakbeschrijving criminologische Honours Class 'Crimmigration';
- 5) Handleiding schriftelijke opdrachten opleiding Criminologie;
- 6) Informatie over het verbeterde begeleidingstraject Masterscripties: nieuwe handleiding Stage en Afstudeerproject Criminologie;
- 7) Handleiding nieuwe medewerkers Criminologie;
- 8) Regels en richtlijnen voor de tentamens en examens bachelor- en masteropleiding Criminologie;
- 9) Informatie over de stand van zaken m.b.t. het toetsbeleid
- 10) Informatie over het studiesysteem propedeuse (syllabus 'Leiden Law Practices', tutoren-handleiding en evaluatieverslagen);
- 11) Materiaal over de criminologische taaltoets voor propedeusestudenten;
- 12) Informatie over de panelgesprekken van studievereniging CoDe: enkele voorbeelden van verslagen, richtlijn gesprekken;
- 13) Verslagen van recente vergaderingen onderwijsbestuur en opleidingscommissie (overkoepelend) waarin criminologische onderwerpen aan de orde kwamen;
- 14) Verslagen van bijeenkomsten van de afdeling Criminologie m.b.t. onderwijs;
- 15) Resultaten vakevaluaties, reacties vakcoördinatoren, verslagen bespreking in OLC, verslagen examencommissies en opleidingsjaarverslag voor 2009/2010 en 2010/2011 (2011/2012 is naar het Golden Tulip Hotel gebracht);
- 16) Resultaten externe enquêtes;
- 17) Resultaten medewerkerstevredenheidsonderzoek.

- 18) Verslag midterm review 2010/2011;
- 19) Recente scripties. NB Dit zijn alleen enkele masterscripties van studenten die niet volgens de gangbare planning afstuderen (meestal door persoonlijke omstandigheden). Alle bachelorscripties worden pas eind mei ingeleverd, verreweg de meeste masterscripties worden ingeleverd in juni of augustus sinds de invoering van het nieuwe afstudeertraject het afgelopen studiejaar;
- 20) Diverse voorlichtingsbrochures;
- 21) Brochure met resultaten alumni-enquête masteropleiding Criminologie;
- 22) Informatie over het mastertalentprogramma -> zie daarvoor de facultaire website: <http://law.leiden.edu/research/talent-programme/talent-programme/talent-programme.html>;
- 23) Onderzoeksjaarverslag: onderzoeksjaarverslag 2010 is te raadplegen op de facultaire website, zie <http://media.leidenuniv.nl/legacy/wetenschappelijk-jaarverslag-rechten-2010-def.pdf>; zie v.a. pag. 89 voor onderzoeksprogramma Criminal Justice. Onderzoeksjaarverslag 2011 wordt op dit moment nog geschreven;
- 24) Van vijf bachelorvakken (Criminologische vaardigheden, Methoden en technieken van criminologisch onderzoek I en II, Theoretische criminologie en het vak Preventie en Straffen) en van drie mastervakken (Misdaadanalyse, Veiligheidsbeleid en International and comparative criminology) de volgende informatie uit 2009-2010 en 2010-2011:
 - vakomschrijving, syllabus of studiehandleiding met collegeopzet studieopdrachten en literatuur ed;
 - het (proef)tentamen en de herkansing met nakijkmodellen en vakevaluaties van de laatste 3 studie jaren;
 - de gemaakte tentamens van de meest recente tentamenmogelijkheid, inclusief de herkansing;
 - een representatieve selectie van gemaakte tentamens, werkstukken, essays, opdrachten.

Bijlage 8: Onafhankelijkheidsverklaringen

ONAFHANKELIJKHEIDS- EN GEHEIMHOUDINGSVERKLARING

INDIENEN VOORAFGAAND AAN DE OPLEIDINGSBEOORDELING

ONDERGETEKENDE

NAAM: EF STAMMIS

ADRES: LAUE DE BEUSDAEL 99
B-4851 SIPPEN ABEKEN

IS ALS DESKUNDIGE / ~~SECRETARIS~~ GEVRAAGD VOOR HET BEOORDELEN VAN DE OPLEIDING:

ZIE BIJLAGE

AANGEVRAAGD DOOR DE INSTELLING:

ZIE BIJLAGE

VERKLAART HIERBIJ GEEN (FAMILIE)RELATIES OF BANDEN MET BOVENGENOEMDE INSTELLING TE ONDERHOUDEN, ALS PRIVÉPERSOON, ONDERZOEKER / DOCENT, BEROEPSBEOEFENAAR OF ALS ADVISEUR, DIE EEN VOLSTREKT ONAFHANKELIJKE OORDEELSVORMING OVER DE KWALITEIT VAN DE OPLEIDING TEN POSITIEVE OF TEN NEGATIEVE Zouden KUNNEN BEÏNVLOEDEN;

VERKLAART HIERBIJ ZODANIGE RELATIES OF BANDEN MET DE INSTELLING DE AFGELOPEN VIJF JAAR NIET GEHAD TE HEBBEN;

VERKLAART STRIKTE GEHEIMHOUDING TE BETRACHTEN VAN AL HETGEEN IN VERBAND MET DE BEOORDELING AAN HEM/HAAR BEKEND IS GEWORDEN EN WORDT, VOOR ZOVER DE OPLEIDING, DE INSTELLING OF DE NVAO HIER REDELIJKERWIJS AANSPRAAK OP KUNNEN MAKEN.

VERKLAART HIERBIJ OP DE HOOGTE TE ZIJN VAN DE NVAO GEDRAGSCODE.

PLAATS: Utrecht

DATUM: 7/3/2012

HANDTEKENING:

ONAFHANKELIJKHEIDS- EN GEHEIMHOUDINGSVERKLARING

INDIENEN VOORAFGAAND AAN DE OPLEIDINGSBEOORDELING

ONDERGETEKENDE

NAAM: JANEKE HAEN MARSHALL

ADRES: 4 Jason's Lane, Schuylk, MA 02066, USA

PLAATS: Utrecht

DATUM: 7 Maart 2012

IS ALS DESKUNDIGE / ~~SECRETARIS~~ GEVRAAGD VOOR HET BEOORDELEN VAN DE OPLEIDING:

ZIE BIJLAGE

AANGEVRAAGD DOOR DE INSTELLING:

ZIE BIJLAGE

VERKLAART HIERBIJ GEEN (FAMILIE)RELATIES OF BANDEN MET BOVENGENOEMDE INSTELLING TE ONDERHOUDEN, ALS PRIVÉPERSOON, ONDERZOEKER / DOCENT, BEROEPSBEOEFENAAR OF ALS ADVISEUR, DIE EEN VOLSTREKT ONAFHANKELIJKE OORDEELSVORMING OVER DE KWALITEIT VAN DE OPLEIDING TEN POSITIEVE OF TEN NEGATIEVE Zouden KUNNEN BEÏNVLOEDEN;

VERKLAART HIERBIJ ZODANIGE RELATIES OF BANDEN MET DE INSTELLING DE AFGELOPEN VIJF JAAR NIET GEHAD TE HEBBEN;

VERKLAART STRIKTE GEHEIMHOUDING TE BETRACHTEN VAN AL HETGEEN IN VERBAND MET DE BEOORDELING AAN HEM/HAAR BEKEND IS GEWORDEN EN WORDT, VOOR ZOVER DE OPLEIDING, DE INSTELLING OF DE NVAO HIER REDELIJKERWIJS AANSPRAAK OP KUNNEN MAKEN.

VERKLAART HIERBIJ OP DE HOOGTE TE ZIJN VAN DE NVAO GEDRAGSCODE.

HANDTEKENING:

ONAFHANKELIJKHEIDS- EN GEHEIMHOUDINGSVERKLARING

INDIENEN VOORAFGAAND AAN DE OPLEIDINGSBEOORDELING

ONDERGETEKENDE

NAAM: *VERVAEKE, GEERT*

ADRES: *Konynenbugt 61
3-3300 Tienen
Belgie*

IS ALS DESKUNDIGE / ~~SECRETARIS~~ GEVRAAGD VOOR HET BEOORDELEN VAN DE OPLEIDING:

ZIE BIJLAGE

AANGEVRAAGD DOOR DE INSTELLING:

ZIE BIJLAGE

VERKLAART HIERBIJ GEEN (FAMILIE)RELATIES OF BANDEN MET BOVENGENOEMDE INSTELLING TE ONDERHOUDEN, ALS PRIVÉPERSOON, ONDERZOEKER / DOCENT, BEROEPSBEOEFENAAR OF ALS ADVISEUR, DIE EEN VOLSTREKT ONAFHANKELIJKE OORDEELSVORMING OVER DE KWALITEIT VAN DE OPLEIDING TEN POSITIEVE OF TEN NEGATIEVE ZOULDEN KUNNEN BEINVLOEDEN;

ONAFHANKELIJKHEIDS- EN GEHEIMHOUDINGSVERKLARING

INDIENEN VOORAFGAAND AAN DE OPLEIDINGSBEOORDELING

ONDERGETEKENDE

NAAM: *A.C. Berghuis*

ADRES: *Louwerslein 1, 2352 KM Leidenhamp*

IS ALS DESKUNDIGE / ~~SECRETARIS~~ GEVRAAGD VOOR HET BEOORDELEN VAN DE OPLEIDING:

ZIE BIJLAGE

AANGEVRAAGD DOOR DE INSTELLING:

ZIE BIJLAGE

VERKLAART HIERBIJ GEEN (FAMILIE)RELATIES OF BANDEN MET BOVENGENOEMDE INSTELLING TE ONDERHOUDEN, ALS PRIVÉPERSOON, ONDERZOEKER / DOCENT, BEROEPSBEOEFENAAR OF ALS ADVISEUR, DIE EEN VOLSTREKT ONAFHANKELIJKE OORDEELSVORMING OVER DE KWALITEIT VAN DE OPLEIDING TEN POSITIEVE OF TEN NEGATIEVE ZOULDEN KUNNEN BEINVLOEDEN;

VERKLAART HIERBIJ ZODANIGE RELATIES OF BANDEN MET DE INSTELLING DE AFGELOPEN VIJF JAAR NIET GEHAD TE HEBBEN;

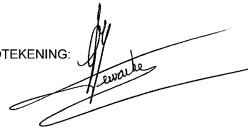
VERKLAART STRIKTE GEHEIMHOUDING TE BETRACHTEN VAN AL HETGEEN IN VERBAND MET DE BEOORDELING AAN HEM/HAAR BEKEND IS GEWORDEN EN WORDT, VOOR ZOVER DE OPLEIDING, DE INSTELLING OF DE NVAO HIER REDELIJKERWIJS AANSPRAAK OP KUNNEN MAKEN.

VERKLAART HIERBIJ OP DE HOOGTE TE ZIJN VAN DE NVAO GEDRAGSCODE.

PLAATS: *Utrecht*

DATUM:
7/03/2012.

HANDTEKENING:

VERKLAART HIERBIJ ZODANIGE RELATIES OF BANDEN MET DE INSTELLING DE AFGELOPEN VIJF JAAR NIET GEHAD TE HEBBEN;

VERKLAART STRIKTE GEHEIMHOUDING TE BETRACHTEN VAN AL HETGEEN IN VERBAND MET DE BEOORDELING AAN HEM/HAAR BEKEND IS GEWORDEN EN WORDT, VOOR ZOVER DE OPLEIDING, DE INSTELLING OF DE NVAO HIER REDELIJKERWIJS AANSPRAAK OP KUNNEN MAKEN.

VERKLAART HIERBIJ OP DE HOOGTE TE ZIJN VAN DE NVAO GEDRAGSCODE.

PLAATS: *den Haag*

DATUM:
7/3/12

HANDTEKENING:

ONAFHANKELIJKHEIDS- EN GEHEIMHOUDINGSVERKLARING

INDIENEN VOORAFGAAND AAN DE OPLEIDINGSBEOORDELING

ONDERGETEKENDE

NAAM: *Remiel Damen*ADRES: *Wauwseweg 104A
4703 BT Roosendaal*IS ALS DESKUNDIGE / ~~SECRETARIS~~ GEVRAAGD VOOR HET BEOORDELEN VAN DE OPLEIDING:

ZIE BIJLAGE

AANGEVRAAGD DOOR DE INSTELLING:

ZIE BIJLAGE

VERKLAART HIERBIJ GEEN (FAMILIE)RELATIES OF BANDEN MET BOVENGENOEMDE INSTELLING TE ONDERHOUDEN, ALS PRIVÉPERSOON, ONDERZOEKER / DOCENT, BEROEPSBEOEFENAAR OF ALS ADVISEUR, DIE EEN VOLSTREKT ONAFHANKELIJKE OORDEELSVORMING OVER DE KWALITEIT VAN DE OPLEIDING TEN POSITIEVE OF TEN NEGATIEVE Zouden KUNNEN BEINVLOEDEN;

ONAFHANKELIJKHEIDS- EN GEHEIMHOUDINGSVERKLARING

INDIENEN VOORAFGAAND AAN DE OPLEIDINGSBEOORDELING

ONDERGETEKENDE

NAAM: *Adrienne Sluizer*ADRES: *Catharijnesingel 56
Postbus 8035
3503 RA Utrecht*IS ALS ~~SECRETARIS~~ / ~~SECRETARIS~~ GEVRAAGD VOOR HET BEOORDELEN VAN DE OPLEIDING: *Criminologie*

ZIE BIJLAGE

AANGEVRAAGD DOOR DE INSTELLING:

ZIE BIJLAGE

VERKLAART HIERBIJ GEEN (FAMILIE)RELATIES OF BANDEN MET BOVENGENOEMDE INSTELLING TE ONDERHOUDEN, ALS PRIVÉPERSOON, ONDERZOEKER / DOCENT, BEROEPSBEOEFENAAR OF ALS ADVISEUR, DIE EEN VOLSTREKT ONAFHANKELIJKE OORDEELSVORMING OVER DE KWALITEIT VAN DE OPLEIDING TEN POSITIEVE OF TEN NEGATIEVE Zouden KUNNEN BEINVLOEDEN;

1

VERKLAART HIERBIJ ZODANIGE RELATIES OF BANDEN MET DE INSTELLING DE AFGELOPEN VIJF JAAR NIET GEHAD TE HEBBEN;

VERKLAART STRIKTE GEHEIMHOUDING TE BETRACHTEN VAN AL HETGEEN IN VERBAND MET DE BEOORDELING AAN HEM/HAAR BEKEND IS GEWORDEN EN WORDT, VOOR ZOVER DE OPLEIDING, DE INSTELLING OF DE NVAO HIER REDELIJKERWIJS AANSPRAAK OP KUNNEN MAKEN.

VERKLAART HIERBIJ OP DE HOOGTE TE ZIJN VAN DE NVAO GEDRAGSCODE.

PLAATS: *Roosendaal*DATUM: *1-3-2012*

HANDTEKENING:

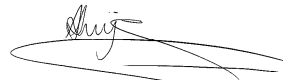
VERKLAART HIERBIJ ZODANIGE RELATIES OF BANDEN MET DE INSTELLING DE AFGELOPEN VIJF JAAR NIET GEHAD TE HEBBEN;

VERKLAART STRIKTE GEHEIMHOUDING TE BETRACHTEN VAN AL HETGEEN IN VERBAND MET DE BEOORDELING AAN HEM/HAAR BEKEND IS GEWORDEN EN WORDT, VOOR ZOVER DE OPLEIDING, DE INSTELLING OF DE NVAO HIER REDELIJKERWIJS AANSPRAAK OP KUNNEN MAKEN.

VERKLAART HIERBIJ OP DE HOOGTE TE ZIJN VAN DE NVAO GEDRAGSCODE.

PLAATS: *Utrecht*DATUM: *01-05-2012*

HANDTEKENING:

2

ONAFHANKELIJKHEIDS- EN GEHEIMHOUDINGSVERKLARING

INDIENEN VOORAFGAAND AAN DE OPLEIDINGSBEOORDELING

ONDERGETEKENDE

NAAM: *Trees Graas*

ADRES: *Catharinestraat 56
Postbus 8035
3503 RA Utrecht*

IS ALS ~~DE~~ SKUNDIGE / SECRETARIS GEVRAAGD VOOR HET BEOORDELEN VAN DE OPLEIDING:

ZIE BIJLAGE

AANGEVRAAGD DOOR DE INSTELLING:

ZIE BIJLAGE

VERKLAART HIERBIJ GEEN (FAMILIE)RELATIES OF BANDEN MET BOVENGENOEMDE INSTELLING TE ONDERHOUDEN, ALS PRIVÉPERSOON, ONDERZOEKER / DOCENT, BEROEPSBEOEFENAAR OF ALS ADVISEUR, DIE EEN VOLSTREKT ONAFHANKELIJKE OORDEELSVORMING OVER DE KWALITEIT VAN DE OPLEIDING TEN POSITIEVE OF TEN NEGATIEVE ZOULDEN KUNNEN BEINVLOEDEN;

VERKLAART HIERBIJ ZODANIGE RELATIES OF BANDEN MET DE INSTELLING DE AFGELOPEN VIJF JAAR NIET GEHAD TE HEBBEN;

VERKLAART STRIKTE GEHEIMHOUDING TE BETRACHTEN VAN AL HETGEEN IN VERBAND MET DE BEOORDELING AAN HEM/HAAR BEKEND IS GEWORDEN EN WORDT, VOOR ZOVER DE OPLEIDING, DE INSTELLING OF DE NVAO HIER REDELIJKERWIJS AANSPRAAK OP KUNNEN MAKEN.

VERKLAART HIERBIJ OP DE HOOGTE TE ZIJN VAN DE NVAO GEDRAGSCODE.

PLAATS:

Utrecht

DATUM:

24-02-2012

HANDTEKENING:

(M) Graas